

Työeläke

2:2018

KASVUTARINA

Ilmarisen eläkejohtajaksi nousi kokenut Nina Bruun. Työeläkealan jatkuvassa kehitysvauhdissa hän tuntee olevansa nainen paikallaan.

Sivu 12

TASA-ARVO

Miesten ja naisten eläke-erot EU-asiantuntijan tarkastelussa.

Sivu 4

KESKIELÄKE

Keskimääräinen kokonaiseläke 1 656 euroa kuukaudessa.

Sivu 10

KUNTOUTUS

Työeläkekuntouksen askelmerkit, 6 steppiä.

keskiaukeama

4

Taloustieteilijä, komission asiantuntija Francesca Bettio tulee toukokuussa Suomeen puhumaan sukupolten eläke-eroista.

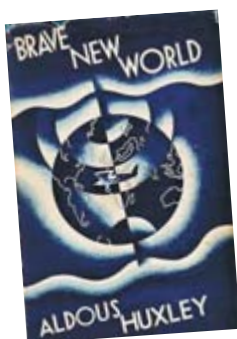
3 PÄÄKIRJOITUS
Eläkeinformatiota
Delhin yössä

4 TAPASIMME
Taloustieteilijä
Francesca Bettion

8 ASIAANTUNTIJALTA
Ulkomaille maksetuissa
eläkkeissä laaja kirja

10 INFOGRAFIKKA
Keskieläke
1656 euroa

12 KOKEMUKSEN ÄÄNI
Nina Bruunin kasvutarina
eläkekäsittelijästä johtajaksi

Ihmisen luomus ihanneyhteiskunnasta, Uusi uljas maailma, sisältyy Mauri Kotamäen valitsemiin kirjasuosikkeihin.

15 KOLUMNIT
Miten selviytyä liian
helpossa maailmassa?

16 KUNTOUTUS
Kannattelevaa tukea
kuntoutuksen kiipeilyseinälle

20 KUNTOUTUJAN TARINA
Ari Repo löysi
uralleen uuden suunnan

22 ARJESSA
83-vuotias Vilma Sefiani
jatkaa yhä työntekoa

24 VALVONTA
Vakuuttamattomia palkkoja
yli sata miljoonaa euroa

25 MINÄ VÄITÄN!
Husu Hussein tunnistaa
yhteiskuntamme jäykkyyden

26 PALLO HALLUSSA

28 TIEDOKSI

29 NIMITYKSET

30 KIRJA, JOKA KOLAHTI

31 ENGLISH SUMMARY

32 UUSIMMAT JULKAISUT

16

Kuntoutuja tarvitsee kannattelua. Työeläkelaitos tilaa palveluntuottajalta valmennuksen, jonka avulla kuntoutujalle avautuu näköaloja työelämään.

22

83-vuotias Vilma Sefiania on tehnyt eläkkeellä töitä jo 25 vuoden ajan.

20

Ari Repo kuntoutui uuteen ammattiin ja työllistyi heti.

Työeläke on Eläketurvakeskuksen julkaisema työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti.

JULKAISIJA
Eläketurvakeskus, www.etk.fi

DIGILEHTI
työeläke-lehti.fi

TOIMITUKSEN SÄHKÖPOSTI
tyoelake-lehti@etk.fi

PÄÄTOIMITTAJA
Kati Kalliomäki

TOIMITUSPÄÄLLIKÖ
Anne Iivonen

TOIMITUSNEUVOSTO
Marjaana Lundqvist (Eläketurvakeskus)
Anu Suutela-Vuorinen (Elo)
Timo Toropainen (Eläkesäätiöyhdistys)
Esko Torsti (Ilmarinen)
Milla Vailaranta (Etera)
Niko Väinänen (Eläketurvakeskus)
Mika Ylä-Outinen (Keva)

TÄTÄ LEHTÄÄ TEKIVÄT MYÖS
Petri Blomqvist, Hanna Hänninen, Antti Karkiainen, Kimmo Kontio, Lena Koski, Vesa Laitinen, Kari Lindstedt, Jenni Meronen, Heidi Nyman, Jouko Ollikainen, Karoliina Paatos, Merja Raunis ja Katri Saarteinen.

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET
aineistotilaukset@etk.fi
puhelin 029 411 2500

TAITTO
Aste Helsinki Oy
Markku Laitinen

PAINO
PunaMusta Oy
paperi UPMFine 100 g/m²

53. vuosikerta
ISSN-L 0564-5808
Helsinki 2018

Työeläke ilmestyy viidesti vuodessa.
Seuraavan kerran kesäkuussa.

NO	AINESTOT	LEHTI ILMESTYY
3	pe 04.05.	ma 04.06.
4	pe 31.08.	ma 01.10.
5	pe 26.10.	ma 26.11.

KANNEN KUVA:
Karoliina Paatos

Eläkeinformaatiota Delhin yössä

JÄLKIKASVUN opiskelupaikat puhututtavat. Ne puhututtavat niin paljon intialaisia tuttujani, ettei juuri muuta agendalle mahdu. Valitseeko tytär Kanadan vai USA:n? Missä teidän esikoisenne opiskelee? Kysytään serkulta, hänen tyttärensä paahtaa Bostonissa.

Istumme iltaa delhiläisellä kattoterassilla seurueessa, joka koostuu paikallisen Uberin varatoimitusjohtajasta, Microsoftin myyntijohtajasta ja Intian Yahoos johtajasta vaimoineen. Niin, vaimot ovat kaikki niin ikään maailmalla opiskelleet ja korkeasti koulutettuja. Työura on kuitenkin jäänyt siksi ajaksi, kun mies on tehnyt uraa, asuinmaat ovat vaihdelleet ja itsellä on perhe huollettavana.

Ehkä sitten, kun lapsen on saatu sijoitettua maailman huippuyliopistoihin, on intialaisnaisillakin mahdollisuus palata työelämään. Ystäväni **Urvashi** on päässyt takaisin työn syrjään ja toimii erään japanilaisyrittäjän kirjanpitäjänä.

Hän on ikionnellinen, kun saa omien sanojensa mukaan käyttää aivojaan ja hyödyntää opintojaan. Niin on myös miehensä **Raghuveish**, sillä vaimon hyvinvointi heijastuu koko perheeseen.

KOVIN TYTYTYVÄISILTÄ ja tehokkaita vaikuttavat myös muut seurueen korkeakoulutetut naiset. Siksiäpä tunnenkin itseni varsinaiseksi ilonopilaajaksi, kun ryhdyin kyselemään heidän eläketurvastaan.

Jaetaanko miehen eläke jotenkin molemmille puolisoille vai miten ihmiset vanhuuden turvansa ja muun sosiaaliturvansa hoitavat? Hävettää, kun en ole ottanut ennen matkaa oman ammattipiirini asioita selville, mutta eivät ne tunnu olevan tuttuja paikalliselle yläluokallekaan.

”Gee, pension? Haven’t ever even thought about it”, toteaa Suomessa-asunut **Ambika**, ja juttu tyrehtyy siihen.

Kuten usein käy, piirtyvät oman yhteiskunnan hyvät rakenteet entistä selvemmin etäisyyden päästä. Se, että suomalaisnaisella on oma koulutus, oma työ, oma palkka ja oma eläke, on itse asiassa aika hieno juttu – itsestäänselvä kylläkin – mutta silti. Ajatus totaalises-ta taloudellisesta riippuvuussuhteesta toiseen ihmiseen ahdistaa.

MUTTA EI OLE MAAILMA VALMIS Euroopassakaan eikä edes meillä Suomessa. Naisten ja miesten eläke-erot ovat liian suuret, Suomessa eurooppalaista keskitasoa.

Vielä synkemmäksi kuva muuttuu, kun pysähtyy ajattelemaan eläke-erojen syyt: tietenkin palkkaerot, jotka Suomessa ovat eurooppalaista keskitasoa suuremmat. Siis valtaosassa muissa Euroopan maissa naisten ja miesten palkkaerot ovat pienemmät kuin meillä.

Laitetaanpa ensin omat palkka-asiat kuntoon, niin eläkekin hoituu siinä sivussa. ■

Kati Kalliomäki
päätoimittaja
Digilehti: Työeläke-lehti.fi
Twitter: @KatiKalliomaki

Karoliina Paatos

TAPASIMME **Francesca Bettion**

Tasa-arvon toteutumiseen on vielä matkaa. Francesca Bettion arvion mukaan sukupuolten eläke-ero tulee olemaan merkittävä vielä seuraavat 10–30 vuotta.

**"Naisilla on vähemmän rahaa
sijoitettavaksi ja säästettäväksi."**

Taloustieteilijä

TASA-ARVON ASIALLA

Sukupuolten eläke-ero Euroopan unionissa on hälyttävän suuri, italialainen tutkija ja Euroopan komission asiantuntija Francesca Bettio sanoo. Kaikissa ratkaisuyrityksissä on kuitenkin varjopuolensa.

TEKSTI JA KUVAT JENNI MERONEN | ROOMA

Tämä nainen ei muodollisuuksista piittaa. Kädenpuristuksen sijaan Francesca Bettio antaa heti ensitapaamisella poskipusut, ja jo aiemmin hän on pyytänyt sinuttelemaan.

Sukupuolten eläke-eroja EU:n komissiolle tutkinut Bettio on toukokuussa järjestettävän sukupuolten eriarvoisuutta, työelämää ja eläkkeitä käsittelevän kansainvälisen konferenssin pääpuhujana.

Elegantti italialainen istuu pöydän ääreen ja alkaa kärsivällisesti selittää, miksi miesten ja naisten välinen eläke-ero on ongelma. Välillä italiankielisessä puheessa vilahtaa brittiaksentti, muistona yliopistoajoilta.

– Sukupuolten eläke-erojen suuruus selvisi EU:lle vuosikymmenen alkupuolella julkaistun raportin

myötä. Ero on suuri lähes kaikissa maissa, keskimäärin 39 prosenttia eläkeläisille, jotka ovat täyttäneet 65 vuotta, Bettio sanoo.

Bettion mukaan ilmiö on aina ollut pulmallinen tasa-arvon kannalta. Aiemmin eroa ei kuitenkaan juuri mitattu, sillä sen ajateltiin olevan perheiden sisällä.

– Nyt, kun avioerojen ja vapaaehtoisesti sinkkujen määrä kasvaa koko ajan, tästä on tullut ongelma. Todennäköisyys sille, että iäkkäänä onkin yksin, on todella suuri.

LISÄELÄKKEET LISÄÄVÄT EROA

Perinteisesti naisten heikompaa eläkettä on pyritty korjaamaan puolison ansioista johdetulla perhe-eläkkeellä. Useissa maissa järjestelmää on kuitenkin alettu pitää kalliina ja tasa-arvon vastaisena. Lisäksi elä-

KUKA?

Francesca Bettio

- **Ikä:** 67-vuotias
- **Koulutus:** valtiotieteiden kandidaatti Bolognan yliopistosta, taloustieteen maisteri London School of Economics -yliopistosta, taloustieteen tohtori Cambridgen yliopistosta
- **Työ:** Taloustieteen professori Sienan yliopistossa Italiassa, EU-komission asiantuntija työmarkkina- ja tasa-arvoasioissa, tällä hetkellä sapattivapaalla
- **Tutkimusala:** työn taloustiede, väestötutkimus, sukupuoleen liittyvä taloustutkimus
- **Harrastukset:** ooppera.

keturvan painopiste on haluttu siirtää työntekoon.

– Molemmat toimet ovat epäsuorasti naisia vastaan, Bettio sanoo.

Eläkejärjestelmien keventämiseksi EU:ssa on myös esitetty yksityisen järjestelmän kautta säästettävien lisäeläkkeiden merkityksen kasvattamista. Tuoreiden tutkimustulosten perusteella se kuitenkin kääntää sukupuolten eläke-erot nousuun.

Naisten ja miesten välillä ei ole suurta eroa siinä, kuinka todennäköisesti vapaaehtoinen eläkevaakuutus otetaan. Niihin säästettävissä summissa on kuitenkin suuri ero.

**Todennäköisyys sille,
että iäkkäänä
onkin yksin,
on todella suuri.**

Francesca Bettio

– Naisilla on vähemmän rahaa sijoitettavaksi ja säästettäväksi. Lisäksi alle 20 prosenttia ihmisistä hankkii vapaaehtoisen eläkevaakuutuksen, eli sitä on hankala tarjota yleiseksi ratkaisuksi, Bettio sanoo.

Esimerkiksi Saksassa, Tanskassa ja Alankomaissa siirtyminen työnantajakohtaiseen eläkejärjestelmään on kasvattanut sukupuolten eläke-eroa huomattavasti. Bettion mukaan ammatillisia lisäeläkkeitä suositaan sektoreilla, joissa enemmistönä ovat hyvin palkatut miehet.

HITAITA EDISTYSASKELIA

Osa eläke-eroon liittyvistä ongelmista on ratkeamassa itsestään. Koska eläkeikää on useissa maissa vähitellen nostettu, naisille on alkanut kertyä uran loppupäässä enemmän työvuosia.

– Vuosia kertyy kuitenkin vähemmän perheenperustamisessa, siis alle 45-vuotiaina. Jos tätä ongelmaa

ei yritetä ratkaista, on selvää, että jonkin ajan kuluttua naiset eivät voi enää kuroa eroa umpeen. Heille tulee katto vastaan, Bettio sanoo.

Työtuntien määrässä naisilla on yhä kirittävää. Osa-aikatyötä tekevien naisten määrä Euroopassa on kasvussa, ja työelämä on muuttunut epävarmemmaksi.

– Vaikka edistystä tapahtuu, tätä vauhtia miesten ja naisten väliset erot työmarkkinoilla sulkeutuvat liian hitaasti. Se tarkoittaa, että sukupuolten eläke-ero tulee olemaan merkittävä vielä seuraavat 10–30 vuotta.

PALKATTOMISTA JAKSOISTA AVOKÄTISESTI

Perhe-eläkkeiden lisäksi naisten asemaa voi parantaa takaamalla kaikille korkea kansaneläke. Veronmaksajille se tulee kuitenkin kalliiksi.

– Koska naiset ovat pidempiä jaksoja pois työelämästä kuin mie-

Taloustieteilijä Francesca Bettio saapuu toukokuussa Helsinkiin. Hän on Eläketurvakeskuksessa 18.5. järjestettävän konferenssin pääpuhujana. Ohjelmaa voi seurata suorana verkossa.

het, kolmas perinteinen vaihtoehto on, että työnantaja tai valtio kerryttää hänelle eläkemaksuja myös poissaolojen ajalta. Siis esimerkiksi äitiysloman aikana, tai kun nainen hoitaa kotona lapsia. Tätä järjestelmää haluttaisiin EU:ssa vahvistaa, Bettio sanoo.

Myös työttömyysturvaa haluttai-
siin nostaa. Useissa maissa työelä-
män muutoksesta kärsivät erityisesti
naiset, joiden työllisyys on muuten-
kin miehiä alhaisemmalla tasolla.

KELLÄÄN EI OLE TAIKASAUVA

Bettion mukaan sukupuolten eläke-
eroon liittyvät ongelmat vaihtelevat
maasta toiseen, mutta osa on samo-
ja kaikkialla. Yhdelläkään maalla ei
ole vielä ratkaisua, jonka voisi ulot-
taa koko unionin alueelle.

Bettion mielestä EU on tehnyt
oikein rohkaistessaan jäsenmaita
nostamaan eläkeikää. Näin tehtiin
joitain vuosia sitten Italiassa, kan-
salaisten hurjasta vastustuksesta
huolimatta. Bettio pitää Italiaa hy-
vänä esimerkkinä siitä, miten kult-
tuuriset tekijät vaikuttavat suku-
puolten eläke-eroon paitsi epäsuo-
rasti työmarkkinoiden kautta, myös
suoraan.

Työelämän muutoksesta kärsivät erityisesti naiset.

Eläke-eroja tutkinut Francesca Bettio

– Naisille jätettiin vaihtoehto,
jonka mukaan he voivat siirtyä eläk-
keelle aiemmin, mutta eläke on sil-
loin pienempi. Monet ovat tarttu-
neet siihen, sillä Italiassa hyvin-
vointi perustuu perheeseen ja yli
55-vuotias nainen identifioituu en-
sisijaisesti isoäidiksi.

67-vuotias Bettio itse ei vielä haa-
veile eläkevuosista. Italian laki kui-
tenkin pakottaa yliopiston palve-
luksessa olevat eläkkeelle 70 ikä-
vuoden jälkeen.

– En tiedä mitä teen silloin. Työ
on intohimoni ja vahvin identiteet-
tini. ■

Työn muutos uhkaa nuorten eläkettä

YKSI UUSIMMISTA eläkkeisiin liittyvistä
ongelmista on **Francesca Bettion** mu-
kaan se, että työelämän muutoksen myö-
tä monien on vaikea päästä osallisiksi so-
siaaliturvasta.

– Työ on muutoksessa, varsinkin pal-
velualoilla. Itsensätyöllistäjien määrä li-
sääntyy etenkin nuorten keskuudessa.

Itsensätyöllistäjien riskiryhmään kuu-
luvat erityisesti itsenäiset ammatinhar-
joittajat, joilla ei ole alaisia. Siis esimer-
kiksi monet freelancer-toimittajat tai pro-
jektiluontoista työtä tekevät tutkijat.

– Usein he tienaa vähän, eikä töitä

aina ole. Heillä ei siis ole varaa ajatella tu-
levaa eläkettään, tai se tuntuu kaukaisel-
ta asialta. Vaarana on jäädä ulkopuolelle
tai saada pienen eläkkeen lisäksi esimer-
kiksi pientä äitiyspäivärahaa. Tällaisten
nuorten joukko kasvaa koko ajan, Bettio
kertoo.

Ryhmään kuuluu sekä naisia että mie-
hiä. Naiset kuitenkin tienaa paljon sa-
maan joukkoon kuuluvia miehiä vähem-
män. Bettion mukaan EU on huolissaan il-
miöstä ja kerää siitä parhaillaan lisätietoa.

– Ongelma on, että toisaalta EU on ha-
lunnut lisätä työsopimusten joustavuutta.

Follow
live
stream

GENDER INEQUALITIES IN EMPLOYMENT AND PENSIONS ETK Conference 2018

18 May 2018 | Helsinki

Despite recent efforts, the gender gap in pensions
persists. It contributes to old-age income inequality in
Europe and beyond.

The interplay of employment, pension and family
policies mitigates the gender gap in pensions. Our half-
day conference will gather timely analyses on gender
differences in employment and pensions.

www.etk.fi/conference2018 | [#ETKconference](https://twitter.com/ETKconference)

Suomesta ulkomaille maksetuissa eläkkeissä laaja kirjo

Ulkomailla lähes 60 000 henkilöä saa eläkettä Suomesta. Suomen kansalaisia eläkkeensaajista on runsas puolet. Keskimääräinen ulkomaille maksettu kokonaiseläke on suuruudeltaan 410 euroa kuukaudessa.

Karolina Paatos

Heidi Nyman
Tilastosuunnittelija
Eläketurvakeskus

TYÖ- TAI KANSANELÄKETTÄ maksettiin viime vuonna Suomessa ulkomaille 59 000 henkilölle. Määrä on viime vuosina ollut lievässä laskussa. Eniten eläkkeitä ulkomaille on tähän mennessä maksettu vuonna 2011, jolloin eläkkeensaajia oli lähes 64 000.

Tällä vuosituhannella työeläkkeen merkitys on kasvanut ulkomaille maksetuissa eläkkeissä. Vuonna 2001 ulkomaille asuvista eläkkeensaajista työeläkettä sai 45 prosenttia ja pelkkää kansaneläkettä sai 55 prosenttia (Kuvio 1).

Tuoreimman tilastotiedon mukaan vuonna 2017 ulkomaille asuvista eläkkeensaajista työeläkettä sai jo kolme viidesosaa ja pelkkää kansaneläkettä kaksi viidesosaa.

Vaikka ulkomaille asuvien eläkkeensaajien kokonaismäärä on viime vuosina laskenut, niin työeläkettä saavien määrä ja osuus on kasvanut vuositain.

Valtaosa ulkomaille maksetuista eläkkeistä on vanhuuseläkkeitä. Ulkomaille asuvista eläkkeensaajista vanhuuseläkettä sai 54 500, työkyvyttömyyseläkettä 2 800 ja lesken- tai lapseneläkettä 4 700 henkilöä. Ulkomaille asuvista eläkkeensaajista kolme viidesosaa oli naisia.

YLIVOIMAISESTI ENITEN eläkkeitä maksettiin Ruotsiin, noin 39 000 henkilölle. Seuraavaksi eniten eläkkeitä maksettiin Saksaan (3 300), Espanjaan (2 700), Australiaan (2 000), Viroon (1 900) ja Yhdysvaltoihin (1 300).

Ruotsiin maksettavat eläkkeet ovat vähentyneet vuodesta 2011 lähtien, jolloin sinne vielä maksettiin eläkettä yli 48 000 henkilölle. Espanjaan, Australiaan ja Yhdysvaltoihin maksettujen eläkkeiden

Portugalissa asuvat eläkeläismiehet saivat keskimäärin 4 900 euron kuukausieläkettä.

määrä on pysynyt lähes muuttumattomana viime vuosina, mutta Saksaan ja varsinkin Viroon maksettujen eläkkeiden määrä on kasvanut.

SUOMEN KANSALAISIA oli ulkomaille asuvista eläkkeensaajista runsas puolet eli 32 000 henkilöä. Suomen kansalaisille Suomesta maksetut eläkkeet ovat keskimäärin suurempia kuin muiden maiden kansalaisille maksetut.

Keskimääräinen ulkomaille maksettu kokonaiseläke oli 410 euroa kuukaudessa. Suomen kansalaisille maksettu eläke oli suuruudeltaan keskimäärin 580 euroa ja muun maalaisille maksettu 210 euroa kuukaudessa (Kuvio 2).

EROT KOKONAISELÄKKEISSÄ ovat suuret verrattaessa eri maihin Suomesta maksettuja eläkkeitä. Seuraavat tarkastelut koskevat Suomen kansalaisille maksettua eläketä (Taulukko 1).

Ruotsissa asuvien eläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke oli vain 270 euroa kuukaudessa.

Kun tarkastellaan muita keskeisiä maita, joihin Suomesta maksetaan eläkettä, suurin kokonaiseläke oli Portugalissa asuvilla suomalaisilla. Heidän keskimääräinen kuukausieläkkeensä oli 3 760 euroa kuukaudessa. Yli 1 500 euron suuruista keskieläkettä maksettiin Espanjaan (1 930 euroa), Ranskaan (1 750 euroa) ja Viroon (1 580 euroa).

MYÖS SUKUPUOLEN mukaan tarkasteltuna erot ovat suuret ulkomaille maksetuissa eläkkeissä. Naisille maksettiin eläkettä keskimäärin 390 euroa ja miehille 870 euroa kuukaudessa. Naisten pienempiä keskimääräisiä eläkkeitä selittää ainakin osittain

se, että osa naisista on muuttanut jo nuorempana ulkomaille esimerkiksi avioitumisen myötä, jolloin Suomessa ansaittu työeläke jää pieneksi.

Portugalissa asuvat eläkeläismiehet saivat keskimäärin 4 890 euron kuukausieläkettä, kun naiset saivat 1 750 euroa eli yli kolme tuhatta euroa vähemmän.

Ranskassa eroa oli lähes kaksi ja puoli tuhatta euroa: miehet saivat keskimäärin 3 350 euron ja naiset 940 euron suuruisia eläkettä.

Espanjassa miesten ja naisten välistä eroa oli pitkälle toista tuhatta euroa: miesten keskimääräinen kokonaiseläke oli 2 540 euroa kuukaudessa ja naisten 1 310 euroa.

Sen sijaan Ruotsiin, Australiaan ja Norjaan maksetuissa keskieläkkeissä ei sukupuolten välillä ollut juuri eroa. Näihin maihin maksettu keskimääräinen kokonaiseläke oli 300–400 euroa kuukaudessa.

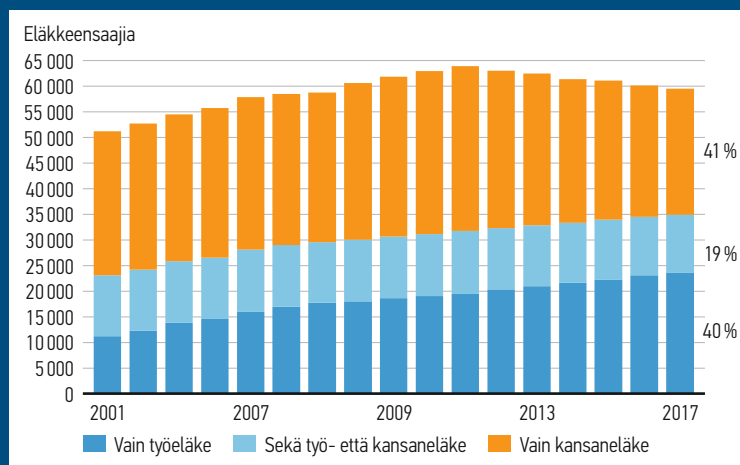
TYÖ- JA KANSANELÄKEMENO vuonna 2017 oli yhteensä lähes 30 miljardia (29,4) euroa. Tästä ulkomaille maksettujen eläkkeiden osuus oli yksi prosentti eli 295 miljoonaa euroa. Työeläkkeitä maksettiin ulkomaille 241 miljoonaa euroa ja kansaneläkkeitä lähes 54 miljoonaa euroa. ■

Suomesta ulkomaille maksettavat eläkkeet

- ulkomaille maksetaan eläkettä lähes 60 000 henkilölle
- työeläkettä heistä saa kolme viidesosaa
- eläkkeensaajista
 - vanhuuseläkettä saa 54 500
 - työkyvyttömyyseläkettä 2 800
 - perhe-eläkettä 4 700 henkilöä
- eniten eläkkeensaajia asuu Ruotsissa, 39 000 henkilöä
- keskimääräinen maksettu kokonaiseläke on 410 € kuukaudessa
- viime vuonna ulkomaille maksettiin eläkkeitä 295 miljoonaa euroa.

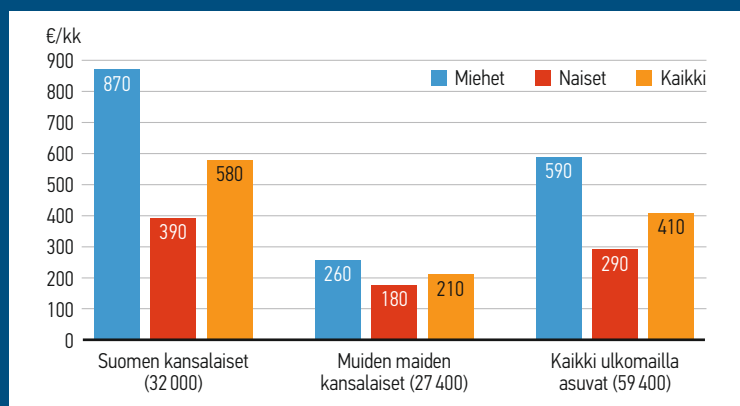
Kuvio 1

Suomesta ulkomaille maksetut eläkkeet eläkejärjestelmän mukaan vuosina 2001–2017

Kuvio 2

Suomesta ulkomaille vuonna 2017 maksettu keskimääräinen kokonaiseläke, €/kk

Taulukko 1

Suomesta ulkomaille Suomen kansalaisille maksettu keskimääräinen kokonaiseläke, €/kk, vuonna 2017

Asuinmaa	Kaikki		Miehet		Naiset	
	Eläkkeensaajia	Keskim. kokonaiseläke €/kk	Eläkkeensaajia	Keskim. kokonaiseläke €/kk	Eläkkeensaajia	Keskim. kokonaiseläke €/kk
Ruotsi	18 900	270	7 700	300	11 200	260
Saksa	2 300	330	300	1 230	2 000	210
Espanja	2 400	1 930	1 200	2 540	1 200	1 310
Australia	1 100	320	400	340	600	300
Yhdysvallat	1 100	760	400	1 220	700	500
Kanada	800	360	400	430	500	310
Norja	700	420	300	420	400	430
Iso-Britannia	700	600	100	1 480	500	410
Sveitsi	500	790	100	2 140	400	400
Viro	500	1 580	400	1 760	200	1 140
Portugali	500	3 760	300	4 890	200	1 750
Ranska	500	1 750	200	3 350	300	940

Keskieläke

1 656 EUROA KUUKAUDESSA

Suurimmat keskimääräiset kokonaiseläkkeet maksettiin Uudellamaalla Kauniaisissa, pienimmät Etelä-Pohjanmaalla Isojoella. Lähes 40 prosentilla eläke jää alle 1 250 euron kuukaudessa.

TEKSTI ANTTI KARKIAINEN | TILASTODATA HEIDI NYMAN

Keskimääräinen kokonaiseläke oli viime vuonna 1 656 euroa kuukaudessa. Mediaanieläke oli 1 434 euroa kuukaudessa.

Miesten keskieläke oli 1 874 euroa kuukaudessa, ja naisten 1 476 euroa eli reilun viidenneksen vähemmän.

Lähes 40 prosentilla eläkeläisistä eläke jäi alle 1 250 euron kuukaudessa. Heistä kaksi kolmesta on naisia. Yli 3 000 euron eläkettä saa seitsemän prosenttia eläkkeensaajista. Heistä selkeä enemmistö on miehiä.

– Naisten eläkkeet painottuvat ja-kauman matalaan päähän, kun miehillä eläkkeensaajia on tasaisemmin kaikissa eläkehaitarin luokissa, kertoo tilastopäällikkö Tiina Palotie-Heino Eläketurvakeskuksesta.

Tiedot kuvaavat vuoden 2017 lopun tilannetta ja perustuvat Eläketurvakeskuksen ja Kelan yhteistilastoon.

SUURIMMAT ELÄKKEET maksettiin Uudellamaalla, missä asuvat saivat keskimäärin 1 969 euron kuukausieläkkeen. Keskimäärin pienimmät eläkkeet maksettiin Etelä-Pohjanmaalla.

Kuntatasolla Kauniainen nousi jälleen omaan luokkaansa 3 015 euron keskieläkkeellään. Espoo (2 249 €) ja Helsinki (2 061 €) ovat kakkos- ja kolmossijoilla. Suomen pienin keskieläke on Etelä-Pohjanmaan Isojoella (1 191 €). ■

Vähiten eläkeläisiä Limingassa

SUOMESSA on jo lähes 1,5 miljoonaa eläkettä saavaa henkilöä. Kaikista Suomen 16 vuotta täyttäneistä eläkettä saavia on kolmannes.

Joka toisessa kunnassa eläkkeensaajia on jo yli 40 prosenttia, ja 35 kunnassa heitä on yli puolet väestöstä. Poikkeuksen muodostaa Pohjois-Pohjanmaalla sijaitseva Liminka, missä vain joka viides 16 vuotta täyttänyt on eläkkeensaaja.

Eläkeläisten osuus on suuri etenkin Itä-Suomessa. Suomen eläkeläisvaltaisimman maakunta on Etelä-Savo (43 prosenttia). Alle 30 prosenttia eläkeläisten osuus vain Uudellamaalla (26 prosenttia).

Mitä keskieläke kuvaa?

- Suomessa asuvien, työeläkettä tai kansaneläkettä saavien keskimääräistä kuukausieläkettä.
- Tarkasteluun eivät kuulu osa-aikaeläkettä, osittaista vanhuuseläkettä tai pelkkää perhe-eläkettä saavat.

Keskimääräinen kokonaiseläke maakunnassa, €/kk

- 1 400–1 499
- 1 500–1 599
- 1 600–1 699
- 1 700–

Maakuntakeskus

- Kaikki
- Miehet
- Naiset

Maakunnittaiset erot eläkkeissä 2017

Pohjois-Pohjanmaa	1526	1680	1389
Oulu	1681	1889	1514

Keski-Pohjanmaa	1456	1626	1308
Kokkola	1524	1740	1344

Etelä-Pohjanmaa	1427	1560	1314
Seinäjoki	1613	1817	1453

Pohjanmaa	1563	1770	1382
Vaasa	1720	1972	1512

Kanta-Häme	1627	1836	1454
Hämeenlinna	1694	1931	1510

Pirkanmaa	1623	1855	1436
Tampere	1720	2007	1510

Satakunta	1544	1755	1368
Pori	1571	1796	1393

Varsinais-Suomi	1642	1869	1459
Turku	1736	2012	1539

Ahvenanmaa	1788	2098	1512
Maarianhamina	1963	2373	1644

Uusimaa	1969	2313	1705
Helsinki	2061	2423	1808

Lappi	1545	1672	1426
Rovaniemi	1648	1806	1515

Kainuu	1480	1620	1353
Kajaani	1633	1838	1461

Pohjois-Savo	1505	1639	1389
Kuopio	1612	1778	1481

Keski-Suomi	1553	1734	1398
Jyväskylä	1689	1925	1503

Etelä-Savo	1485	1616	1372
Mikkeli	1567	1736	1430

Pohjois-Karjala	1466	1587	1358
Joensuu	1588	1747	1461

Etelä-Karjala	1594	1820	1405
Lappeenranta	1634	1874	1444

Kymenlaakso	1639	1901	1419
Kouvola	1657	1932	1430

Päijät-Häme	1578	1788	1410
Lahti	1618	1866	1432

Koko Suomi	1656	1874	1476
------------	------	------	------

"Ihmisten tietämys eläkkeistä on selvästi parantunut."

Nina Bruun aloitti uransa eläkekäsittelijänä

SITKEÄ TIE JOHTAJAKSI

Nina Bruun nousi tänä keväänä maan suurimman työeläkeyhtiön eläkejohtajaksi. Urahyppy ei käynyt kuin karateiskusta. Hän kasvoi johtajaksi innostavassa työyhteisössä parin vuosikymmenen aikana.

TEKSTI ANNE IIVONEN | KUVAT KAROLIINA PAATOS

Nina Bruun on toisen polven ilmarislainen. Eläkeyhtiö Ilmariseen, Eerikinkadulle Helsingin keskustaan hän pääsi kesätöihin 1996 ylioppilaskevään jälkeen. Meni, kun äiti oli kehunut työpaikkaansa.

Työt uran alussa olivat eläkkeiden alkukäsittelyä. Siitä hän eteni asiantuntijatehtäviin, ja vähä vähältä uranäkymät paranivat.

– Tämä on talo, jossa pääsee etenemään, kun kehittää itseään ja ottaa avoimin mielin uusia haasteita vastaan, tyytyväinen Bruun sanoo.

UUSI ORGANISAATIO TÄNÄ KEVÄÄNÄ

Viime talvena Ilmarisessa käydyt yt-neuvottelut on johtamassa lähivuosina noin 120 henkilön irtisanomiseen. Eteran ja Ilmarisen fuusion seurauksena syntyi myös uusi organisaatio.

Maaliskuun alusta lukien uutta Eläkkeet-osastoa ryhtyi johtamaan kokenut Bruun.

– Ei valinta ollut itsestään selvyys. Olin jo varautunut siihen, mitä ryhtyisin opiskelemaan, jos irtisanomiset osuisivat kohdalleni.

Mutta työnantaja piti kiinni ja kiinnitti lujemmin. Nyt hän on parisen kuukautta ollut unelmatyössä, kuten hän luonnehtii.

TULOKSIA KARATEKAN ITSEKURILLA

Bruunin johtamalla Eläkkeet-osastolla työskentelee 80 työntekijää.

– En minä yksi mitään saa aikaiseksi, tiimi tekee tuloksen yhdessä.

Hän suhtautuu johtamistyöhön karatekan tarkkanäköisyydellä. Hän tykkää edistää töitä tiimiään valmentaan. Karatea Bruun on harrastanut lapsena, mutta tanssi vei mennessään. Myönteisesti maailmaa katselevasta Brunista välittyy jotakin periksi antamattoman ja tarkkuuteen tottuneen ihmisen selkeyttä. Hän viihtyy tekemisen ilmapiirissä ja sanoo inhoavansa vastuun siirtelyä.

– Arkisessa työssä ilahdun kun näen, että joku työryhmässä pääsee eteenpäin ja ryhtyy loistamaan.

Johtajaakin tärkeämpi rooli Bruunilla on kotona: hän on alle kouluikäisen lapsen äiti. Perheen arki rytmittää tekemistä ja pitää työtehon korkealla.

– Päiväkoti menee kiinni viideltä, ja siihen mennessä on saatava päivän työt päätökseen, hän kertoo.

KOULUTTAUTUI TYÖN OHESSA

Läpi työuransa Bruun on kehittänyt ammattitaitoaan ja luotsannut vastuullisia projekteja. Työn ohessa hän hankki tradenomin koulutuksen ja pätevoityi vaativiin tehtäviin hankkimalla ylemmän korkeakoulututkinnon.

Siinä saumassa hän siirtyi eläkepalveluista seitsemäksi vuodeksi business controlleriksi talouspuolelle.

– Eläkkeiden pariin palaaminen oli kuin kotiinpaluu, hän iloitsee.

Viimeisin vuoden 2017 eläkeuudistus toi uuden eläkelajin, osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen (ove).

– Varsinainen ryntäys tapahtui viime vuoden helmikuussa. Uudesta eläkelajista oli jo lähes kaikissa

Päiväkoti menee kiinni viideltä. Siihen mennessä on saatava työt päätökseen.

Eläkejohtaja Nina Bruun, Ilmarinen

Digitaalisuus tekee ketterämmäksi. Nina Bruun sanoo, että nyt on oiva tilaisuus katsoa tekemistä out of the box ja miettiä uusia palvelumahdollisuuksia, kun vuonna 2019 tulorekisteri on käytössä.

KUKA?

Nina Bruun

- **Ikä:** 40-vuotias
- **Koulutus:** tradenomi (YAMK)
- **Työ:** eläkejohtaja 1.3. lukien työeläkeyhtiö Ilmarisessa
- **Perhe:** avomies ja lapsi, koti Espoossa
- **Harrastukset:** harrastaa nin- ja-combat taaperotaistelulajia yhdessä 3-vuotiaan Hugo-poisensa kanssa.

medioissa juttuja. Heti kun media kirjoittaa tästä aiheesta, eskaloituu asia meille totisena kiireenä asiakaspalvelussa, Bruun kertoo.

ASIAKKAAT VALVEUTUNEITA

Päälle kuusikymppisten kiinnostus siirtyä osittaiselle vanhuuseläkkeelle oli noin vuosi sitten kuumimmillaan. Huippuaikoina Ilmariseen tuli päivittäin noin 20 osittaiselle eläkkeelle lähtevän hakemusta.

Tyypillinen asiakas on Bruunin mukaan hyvin valvetunut. Hän testaa tilannettaan etukäteen ja pyytää eläkkeestään arviolaskelmia.

– Ihmisten tietämys eläkkeistä on selvästi parantunut, Bruun sanoo.

Koko alalla viime vuoden aikana otti 12 500 henkilöä vanhuuseläkkeensä maksuun osittain varhennettuna. Sen saamiset edellytykset ovat löyhät, riittää kun ikä on 61 vuotta ja työeläkekertymää on työurallaan ansainnut. Eläkepäätöksenkin saa nopeasti.

– On tapauksia, että sähköiseen hakemukseen annoimme päätöksen muutamassa minuutissa, käytännössä on-line, Bruun sanoo.

Eläketurvakeskuksen selvityksen mukaan keskimääräiseltä suuruudeltaan osittaiset eläkkeet ovat olleet likimain puolet keskieläkkeestä, noin 800 euroa.

Kuten Bruun on asiakaskohtaamisissa huomannut: lähes jokainen hakija ottaa puolet kuukausieläkkeestään maksuun.

– Havaitimme jo hyvin varhain, että ihmiset hakevat osittaisesta eläkkeestä lisätuloa talouteensa. Keskiortopalkansaajalla neljännes eläkekertymästä ei ole kovinkaan suuri summa. Se koetaan vähäiseksi, ja siksi valtaosa ottaa heti puolet eläkekertymästään maksuun.

AJANTASAISUUDESTA UUSIA PALVELUJA

Vuonna 2019 Verohallinnon ylläpitämä tulorekisteri otetaan käyttöön palkkajaksojen ja ansioiden ilmoitusmenettelyn kokoavana järjestelmänä. Bruun näkee siinä taitekohdan.

– Ajantasaisen työeläkeotteen näkökulmasta siinä aukeaa eläkejärjestelmälle aivan uudenlaisia mahdollisuuksia.

Yhtenä esimerkkinä Bruun mainitsee osatyökykyisyyteen liittyvien palveluiden kehittämisen ja eläkkeen rinnalla työn tekemiseen kannustamisen.

– Tulorekisterin myötä kehittyvä ajantasainen työeläkeote tulee lisäämään huomattavasti ihmisten tietoisuutta eläketurvasta, Bruun uskoo. ■

Eläkeikää on myös laskettu

BRUUNIN TAUSTAPEILISSÄ näkyy pari isompaa eläkeuudistusta. Vuoden 2005 uudistuksen hän mainitsee esimerkkinä samankaltaisesta huumasta, minkä osittainen vanhuuseläke aiheutti viimeisimmässä eläkeuudistuksessa. Eläkeikä ykskaks laskettiin 65 vuodesta 63 vuoteen.

– Tuntui, että lähes jokainen kynnellä kykenevä päätti silloin lähteä eläkkeelle kahta vuotta varhemmin kuin olisi muuten tehnyt, Nina Bruun kertoo.

– Nopeat kertamuutokset lainsäädännössä aiheuttavat ihmisten käyttäytymisessä joukkoefektin, Bruun arvioi.

Bruunin uralle on osunut muitakin hittieläkelajeja. Nyt jo lakautettu osa-aikaeläke oli hyvin avokätinen ennen kuin ehtoja heikennettiin. Alkujaan osa-aikaeläkkeen sai jo 56-vuotiaana.

– Olimme 2002 Ilmarisessa juuri muuttaneet uusiin tiloihin Ruoholahteen ja muistan hyvin, kun olin silloin tekemässä niitä ensimmäisiä osa-aikaeläkepäätöksiä.

Silloinkin oli aistittavissa hurjaa rynnistystä ja intoa.

– Hakemuksia tuli likimain samaan tahtiin kuin nyt OVE-hakemuksia, Bruun vertaa.

Anne Iivonen

Miten selviytyä liian helpossa maailmassa?

VIELÄ VUOSITUHANNEN VAIHTEESSA

vanhempia peloteltiin tietokoneella istumisen ja erityisesti videopelien vaaroista lapsille. Videopelejä tai tietokoneella pelaavien lasten pelättiin kasvavan väkivaltaisiksi tai hylkäävän kanssakäynnin ystäviensä kanssa.

Nyttemmin tiedämme, ettei syy-seuraus-suhde mennyt aivan niin. Pelit eivät kouluttaneet lapsista sarjamurhaajia eikä internet aiheuta yksinäisyyttä. Pelot perustuivat pinnalliseen käsitykseen oppimisen tai psykologisen ehdollistumisen lainalaisuuksista. Toiminta itsessään ei ohjelmoin ihmistä tietyntaista.

Edistysaskeleet psykologiassa, aivotutkimuksessa ja tekoälyssäkin ovat auttaneet meitä ottamaan askeleita kohti ajattelumme solutason mysteerien parempaa ymmärrystä. Aivomme eivät toimikaan kyllä/ei -logiikan ehdoilla, eivätkä yksipuoliset julistukset tai käskyt ole hyviä tapoja opettaa.

Oppiminen ei ala ja lopu koulutuslaitoksessa. Aivomme ovat jatkuvasti sopeutuva järjestelmä, jolle jokainen mitättömältäkin tuntuva hetki on oppimisympäristö.

MONI VOI TUNNISTAA itsestään tai lähipiiristään ilmiön, jota voisi kutsua vaikkapa kännykkäriippuvaisuudeksi. Todellisuudessaan itse kännykkä ei ole ilmiön lähde, vaan kännykällä tavoitettavan sosiaalisen median, mobiilipelien ja mediapalveluiden maailma, josta nopeasti saa aistiärsykeitä lääkkeeksi tylsyyteen.

Tylsyyden on paitsi parhaiden ideoiden lähde myös ilmeisen raskasta ihmisolennolle.

Antiikin Kreikassa 300-luvulla eaa. filosofi Aristoteles pohti hyveitä, joihin

Uskon pitkäjänteisen toiminnan olevan erikseen opittava elämäntaito.

kuuluivat kärsivällisyys ja itsehillintä, eli tavallaan myös tylsyyden sietäminen. Aristoteleen mukaan hyveet eivät tule luonnostaan, vaan niitä pitäisi tavoitella.

Samaa rataa ajatellen, uskon pitkäjänteisen, tavoitteellisen toiminnan olevan paitsi henkistä vaivannäköä vaativa asia myös erikseen opittava elämäntaito.

TASAPAINOISTA ELÄMÄÄ elävänä aikuisena on helppo suhtautua omaan kännykkäriippuvaisuuteensa tietyllä huumorilla, koska se pysyy tarvittaessa ai-soissa. Kännykkä ei normaalisti vie voittoa muulta elämältä, vaan se täyttää sanaristikon kaltaisen tarpeen ja osaamme tarvittaessa ns. somelakkoilla.

Mutta entä jos syntyisi tänään ummikkona maailmaan, joka on täynnä tahallaan koukuttavaksi suunniteltua peleiksi hädin tuskin kutsuttavaa mobiiliviihdettä ja lähes ääretön määrä koukuttavaa videoviihdettä parin tabletin näpytyksen takana?

Jos jo parin vuoden iässä kuluttaa huomattavan osan päivästänsä tällaisten ärsykkeiden jatkuvan syötön ympäröimänä, millainen oppimisympäristö se on aivoille?

KENTIES vanhemmille, päiväkodille ja koululle koituu yhä suurempi vastuu siitä, että lapsi ja nuori oppii toimimaan pitkäjänteisesti ns. aikuisten maailmassa, jota ei voi loputtomiin pelillistää tai viihteellistää.

Elämästä helpompaa tekemää teknologiaa kehittävästä vanhemmista osa onkin päättänyt kasvattaa lapsensa ilman sitä.

Toisin kuin ennen ajateltiin, interaktiivisen ja kaikkialla läsnä olevan viihteen todellinen uhka voikin piillä siinä, että se on kasvavalle ihmiselle liian helppoa. ■

Lilja Tamminen

Kolumnistimme on politiikkaa kommentoiva digitalisaatiotutkija ja toimii robotikkayrityksessä tuottavuuskehittäjänä.

KUNTOUTUS

Kannattelevaa tukea

TYÖURAN KIIPEILYSEIN

"Kuntoutuksen avulla työkyvyttömyys voidaan välttää."

Kolme viidestä työeläkekuntoutujasta palaa työelämään. Onnistuneen kuntoutuksen taustalla on motivoitunut kuntoutuja, toimiva yhteistyö ja vahva osaaminen.

TEKSTI HANNA HÄNNINEN | KUVAT VESA LAITINEN

Tapasimme kiipeilyseinän äärellä Eläketurvakeskuksen yhteyspäällikkö Janne Pulkkisen, eläkeyhtiö Varman kuntoutuksen kehityspäällikkö Merja Vallen sekä Vakuutuskuntoutus VKK ry:n palvelupäällikkö Riitta Erämaan. Pyysimme asiantuntijakolmikkoa avaamaan työeläkekuntoutuksen askelmerkkejä.

Työeläkekuntoutujien määrä on ollut viime vuosina tasaisessa kasvussa. Vuonna 2016 työeläkekuntoutujia oli jo melkein 16 000. Tuloksia syntyy, sillä kolme viidestä kuntoutujasta palaa työelämään.

KAIKEN ALUKSI SUUNNITELMA

Työeläkekuntoutuksen ehtona on toteuttamiskelpoinen kuntoutussuunnitelma. Osalta kuntoutujista suunnitelma löytyy omasta takaa, mutta yhä

useampi tarvitsee apua sen laadintaan.

Vuonna 2016 ulkopuolisen palveluntuottajan apua kuntoutussuunnitelman laadintaan sai noin joka kolmas kuntoutuja. Kuntoutuspalvelukuluja maksettiin lähes 21 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan työeläkelaitokset käyttivät vuonna 2016 työeläkekuntoutukseen 140 miljoonaa euroa. Esimerkiksi Varmassa tiedetään, ettei työeläkekuntoutujista voida puhua yhtenäisenä joukkona.

MIKÄ?

Työeläkekuntoutus

- työeläkelaitosten tarjoamaa tukea työelämässä pysymiseen
- haetaan omalla hakemuksella
- edellyttää aina kuntoutussuunnitelmaa
- voi olla mm. työkokeilua, uudelleenkoulutusta tai yrittäjän elinkeinotukea
- työeläkekuntoutuksen ajalta maksetaan toimeentulona kuntoutusetuutta.

Työeläke.fi: Kuntoutus – reitti takaisin työelämään

ÄLLE

6 steppiä Kuntoutuksen askelmerkit

- 1 AJOISSA LIIKKEELLE** – tilanteen pitkittyessä työhön paluun mahdollisuudet heikkenevät
- 2 MOTIVAATIO** – tukee keskeisesti kuntoutuksen onnistumista
- 3 KOKONAISKUVA**
 - a. Työpaikalla varhaisen tuen mallit ovat kunnossa
 - b. Jos työsuhdetta ei ole, kokonaistilanne on selvitetty esim. perusterveydenhuollossa
- 4 TUKEA JA APUA** – palveluntuottajat ja työeläkelaitosten asiantuntijat auttavat
- 5 TOIMIVA KUNTOUTUSSUUNNITELMA** – etenevä ja realistinen suunnitelma työhön paluusta
- 6 TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖ** – kukin taho tietää missä mennään.

Asiantuntijamme peräänkuuluttavat yhteistyötä järjestelmän tasolla. Kuntoutujan kokonaistilanteen hahmottaminen helpottuu, kun kaikki toimijat tietävät missä mennään. Kuvassa Merja Valle (vas.) Varmasta, Janne Pulkkinen Eläketurvakeskuksesta ja Vakuutuskuntoutus VKK ry:stä Riitta Erämaa.

– Työeläkekuntoutujat ovat lähtökohdiltaan erilaisia. Osa tarvitsee apua enemmän, osa vähemmän, toteaa Valle.

Työeläkelaitosten ostamien palveluiden kasvun arvellaan osittain johtuvan vuoden 2015 lakimuutoksesta, jonka myötä työkyvyttömyyseläkehakemuksen käsitteilyn yhteydessä voidaan antaa kuntoutuksen ennakkopäätös.

– Näillä henkilöillä ei useinkaan ole kuntoutussuunnitelmaa valmiina, ja avun tarve on suurempi, toteaa Pulkkinen.

Vakuutuskuntoutus VKK ry:ssä on puolestaan havaittu, että kuntoutujamäärien kasvu ja tietoisuus työeläkekuntoutuksesta vaikuttavat toimeksiantojen lisääntymiseen.

– Kuntoutujat osaavat vaatia toimeksiantoa. Myös hoitotahon, työterveyshuollon ja työnantajien tietämys palvelusta on kasvanut, kommentoi Erämaa.

VASTUUTA MYÖS KUNTOUTUJALLE

Kolme viidestä työeläkekuntoutujasta palaa työelämään. Onnistuneen kuntoutuksen taustalla on motivoitunut kuntoutuja, toimiva yhteistyö ja vahva osaaminen.

Kuntoutujan tulee ottaa aktiivisesti vastuuta tilanteensa edistämisestä.

Kohti kumppanuutta

ELÄKELAITOSTEN ja palveluntuottajien yhteistyössä on otettu askel kohti kumppanuutta. Yhteistyön tiivistymisen myötä palveluiden tasalaatuisuus, asiantuntijuus ja sujuvat kuntoutusprosessit ovat paremmin hallussa.

Kumppanuus mahdollistaa työeläkekuntoutuksen kehittämisen ja yksilöllisten tarpeiden huomioimisen.

Tällä hetkellä eläkeyhtiöt ja palveluntuottajat kehittävät uusia kuntoutusmalleja muun muassa kuntoutustukitaisten mielenterveyskuntoutujien työhön paluun tukemiseen.

– Työeläkekuntoutus on yleisesti aika ketterää, mutta yksilöllisyyttä tarvitaan lisää, toteaa Vakuutuskuntoutus VKK ry:n palvelupäällikkö **Riitta Erämaa**.

Kumppanuusajattelun toivotaan laajenevan myös alan muihin toimijoihin.

– TE-palveluiden, Kelan ja työeläkelaitosten yhteistyön tiivistämisellä kuntoutuksen käynnistymistä olisi mahdollista aikaistaa. Tämä vaatisi nykyistä sujuvampaa yhteistyötä ja mahdollisesti lakimuuksiakin, toteaa Eläketurvakeskuksen yhteyspäällikkö **Janne Pulkkinen**.

Loistava tuki, menestystarina ja erinomainen mahdollisuus. Näillä sanoin kolmikko Riitta Erämaa (vas.), Janne Pulkkinen ja Merja Valle kuvaa työeläkekuntoutusta.

Henkilökohtaisen tuen saaminen on tärkeää. Moni haluaa kasvot, kenen kanssa viedä asioita eteenpäin.

Palvelupäällikkö Riitta Erämaa, VKK

– Kuntoutujaa halutaan vastuuttaa. Tukea ollaan valmiita tarjoamaan, jos asiakkaan tilanne sitä vaatii. Motivaation tulee kuitenkin olla kunnossa, toteaa Valle.

Kuntoutujamäärien kasvu ja muuttuvat työmarkkinat asettavat toimijoiden väliselle yhteistyölle uusia tarpeita. Mielenterveysongelmat, ongelmien monimuotoistuminen ja maahanmuuttaja-asiakkaiden määrän kasvu näkyvät niin työeläkelaitoksissa kuin palveluntuottajilla.

– Monilla ei ole yksityiskohtaisempaa tietoa keinovalikoimasta, tai tietoa on annettu, mutta sitä ei ole omakuttu. Henkilökohtaisen tuen saaminen on tärkeää. Moni haluaa kasvot, kenen kanssa viedä asioita eteenpäin, kommentoi Erämaa.

Palveluntuottajan avulla pyritään pitkäjänteisiin ratkaisuihin.

– Palveluntuottaja otetaan mukaan, jotta saadaan tulosta. Toimivan kuntoutuksen avulla työkyvyttömyys voidaan välttää, toteaa Pulkkinen.

KYYTIÄ ENNAKKOLUULOILLE

Menestystarinasta huolimatta kehitettävää riittää aina. Kolmikkomme peräänkuuluttaa tiedon lisäämistä, joustavia kuntoutuskeinoja ja työeläkekuntoutuksen osaaamista. Moni osatyökykyinen kokee kärsivänsä ennakkoluuloista.

– Työ tuo lisäarvoa elämään. Toivon, että ennakkoluulot hälvenisivät ja kaikille annetaan mahdollisuus, toteaa Erämaa.

Työeläkekuntoutuksen asiantuntijat uskovat, että kuntoutujamäärät tulevat vastedeskin kasvamaan.

– Työeläkekuntoutus on mahdollisuus, johon kannattaa ehdottomasti tarttua, kannustaa Pulkkinen. ■

Ari Repo löysi uralleen UUDEN SUUNNAN

Selkäkipuinen Ari Repo luuli työuransa jo olleen ohi. Mutta sitten tapahtui ratkaiseva käänne. Hän kuntoutui uuteen ammattiin.

TEKSTI ANNE IIVONEN | KUVAT PETRI BLOMQVIST

Säynätsalolaisen vanerimiehen aatokset 50-vuotispäivän kynnyksellä vetivät hiljaiseksi. Selkä oli mäsänä ja istuminen yhtä myrkyä. Kivut olivat pitkittyneet ja lopulta johtaneet vuoden mittaiseksi venyneelle sairausjaksolle. Kaiken päätteeksi mies irtisanottiin vaneritehtaalta.

– En siinä uskonut, että työura voisi siitä jatkua. Eläkkeelle oli vielä 15 vuoden matka, **Ari Repo** sanoo.

TYÖELÄKEYHTIÖ MAKSOI KUNTOUTUKSEN

Ennen lopareita työeläkeyhtiöstä oli tullut tieto myönteisestä päätöksestä työeläkekuntoutukseen. Arin näkymät alkoivat avartua kuntoutussuunnitelman tekemi-

sestä. Kohtaaminen Kyllin kypsä -valmennusyrityksen **Maritta Jylhälehdon** kanssa oli taitekohta. Siitä hetkestä alkoi liidaus kohti uutta ammattia ja uraa.

– Jylhälehto perehtyi tilanteeseeni aidosti, ei vain puhunut kuin viranomainen. Hän näki minussa potentiaalia ja tarjosi vaihtoehtoja heti ensitapaamisessa, Repo kiittelee.

Eläkeyhtiön maksama kuntoutusraha riitti nipin nappin elämiseen.

– En ollut osannut edes ajatella, että maksetuista työeläkemaksuista saan joskus tällaista hyötyä. Aina vaan parjataan niitä maksuja.

Ari pääsi talvella 2015 työkokeiluun. Seuraavana syksynä alkoivat kiinteistöpalvelun perustutkinnon opinnot ammattiopistossa. Näytöt ja työssäoppimisjaksot

Ari Repo valmistui uuteen ammattiin 52-vuotiaana. Kiinteistöpalvelun tutkintotodistus on pisteenä kuntoutusjaksolle ja avasi uudet näköalat työelämään.

KUKA?

Ari Repo

- 52-vuotias erikoisammattimies Jyväskylän Säynätsalosta
- oli 2015 irtisanottu UPM:n vaneritehtaalta pitkän sairausloman päätteeksi
- oli saanut työeläkeyhtiö Varmasta päätöksen oikeudesta työeläkekuntoutukseen
- työkykyvalmentaja laati kuntoutussuunnitelman
- pääsi työkokeiluun ja samalla kouluttautui uuteen ammattiin
- työskentelee nykyisin erikoisammattimiehenä Keski-Suomen keskussairaalan kone- ja laitehuollossa.

hän teki nykyisen työpaikkansa Keski-Suomen keskussairaalan teknisessä huollossa.

REPO VIIHTYY PALVELUAMMATISSA

Repo viihtyy työpaikkansa ilmapiirissä, kone- ja laitekniikan yksikön yhdeksän ammattimiehen tiimissä.

Töihin tartutaan heti kun työyksikön näyttöruuduille tulee sairaalan sisäisen järjestelmän kautta korjaus- ja huoltotehtäviä. Mistä tahan- sa sairaalan monista osastoista voi tulla laitteen tai koneen korjauspyyntö. Erikoisammattimies huristaa potkukelkalla paikalle ja korjaa vian saman tien tai tuo laitteen sairaalan kellarikerroksessa olevaan pajaan korjattavaksi.

– Tykkään tehdä töitä käsilläni ja palvella ihmisiä. Palkkakin on himpun parempi kuin tehtaalla, erikoisammattimies sanoo.

Työssä ei edes voi istua koko päivää paikallaan. Sairaalan käytävillä kilometrejä voi potkulautaan kertyä

työpäivässä reilut kahdeksan kilometriä. Aivan toista kuin tehtaalla valvomotyössä.

– Se 22 vuotta oli enimmäkseen istumista tai hässäkän tullen raskasta fyysistä kappaleiden siirtelyä, Repo sanoo.

– Työni on nyt vapaata siinä mielessä, että mikään kone tai prosessi ei määrää tahtia. Tekemisen meininki ja palveluhenki välittyvät täällä ihan eri tavalla kuin tehtaalla, Repo sanoo.

Työsuhde sairaalaan on nyt jatkunut lähes kahden vuoden ajan eri sopimusjaksoissa. Aarre Hautamäki, Revon mentori ja vanhempi erikoisammattimies sairaalavälinehuollossa jää syksyllä eläkkeelle, ja toivoo työnsä jatkajaa.

– Kun työmotivaatio on kohdillaan, syttyy rakkaus tekemiseen joka päivä uudelleen, tietää mentori Hautamäki.

Arin taidot ja työtehtävät kohtasivat toisensa. Nuorena hankitulta koulutukseltaan Repo on levyseppähit- saaja. Uusi tutkinto vain laajentaa ammattiosaamista. ■

En osannut edes ajatella, että maksetuista työeläkemaksuista saan joskus tällaista hyötyä.

Ari Repo, erikoisammattimies

Liikkuvamman työn myötä selkäkivut hellittivät. Parissa vuodessa on tapahtunut paljon. Nykyi- nen työsuhde kes- tää pitkälle syksyyn ja sen jälkeen sel- viää, tuliko mies jäädäkseen.

ARJESSA

83-vuotias Vilma Sefiani:

JATKAN TYÖNTEKOA, MINKÄ JAKSAN

Viuhka käy. Aamuseitsemältä cha-cha-cha-askelin Vilma Sefiani aloittaa työt.

TEKSTI ANNE IIVONEN | KUVAT KAROLIINA PAATOS

YKSILÖLLINEN VARHAISELÄKE

ELÄKELAJINA yksilöllinen varhaiseläke (YVE) lanseerattiin taloudellisessa noususuhdanteessa. Vuosina 1986–2010 sille siirtyi noin 115 000 palkansaajaa.

Ensi alkuun saattoi jo 55-vuotias siirtyä YVE:lle, ikärajoja korotettiin, ensin 58:aan ja sitten 60:een.

Laskettiin työkyvyttömyyseläkkeen tuleva aika mukaan eli eläkettä kartuttava aika huomioitu 65 ikävuoteen asti.

Eläkelaji päättyi 2005 eläkeuudistuksessa. Viimeiset YVE-päätökset vuonna 2010.

KUKA?

Vilma Sefiani

- siivoustyöntekijä RTK-Palvelu Oy:ssä
- työskentelee toimistosiivojana ja kohdevastaavana Tilkanmäellä Terveystien- ja hyvinvoinnin laitoksen päätoimipaikassa Helsingissä
- jäänyt vuonna 1992 yksilölliselle varhaiseläkkeelle 58-vuotiaana
- jatkanut työskentelyä siitä lähtien
- iältään 83-vuotias.

Silmiä pitää hieraista, kun Vilma Sefiani kävelee vastaan THL:n päätalon käytävillä.

Hän työntää siivouskärryjä edessään ja parkkeeraa ne kevätauringon säteiden eteen. Arjen sankarit tekee yhä töitä. Sefiani täytti 58 vuotta samana vuonna 1992, kun siirtyi yksilölliselle varhaiseläkkeelle.

Sen saamisen ehtona oli alentunut työkyky. Yksilöllinen varhaiseläke oli ikään kuin lievempiehtoinen työkyvyttömyyseläke.

– Oli miulla kirjanpitäjän vaiva, sormien nivelrikko, Vilma Sefiani sanoo.

– Onko pistänyt, painanut tai puristanut jostain? Kerro nyt kaikki, totesi minulle lääkäri, jolle menin työnantajani kehotuksesta.

Firmalla ei mennyt hyvin. Yritys, jossa hän oli ollut kirjanpitäjänä, meni kohta Vilman eläkkeelle siirtymisen jälkeen konkurssiin.

LAMAVUONNA 1992 hän siirtyi kymmenen tuhannen muun palkansaajan tapaan pois työelämästä yksilölliselle varhaiseläkkeelle. Eläkemarkat sai, mutta ei niillä elänyt leveästi.

Eläkkeellä ollessaan ja toimeentuloaan turvatakseen hän on jatkanut palkkatyössä jo 25 vuoden ajan.

– Jos jäisin kotiin, en saisi palkkaa, toteaa kevein askelin liikkuva 83-vuotias Sefiani.

Yhteiskunnalta harkinnanvaraista tukea hän ei ole hakenut, vaan on tottunut pärjäämään työtä tekemällä.

– Kaikki, mitä minulla on, on omin voimin hankittu. Kasvatin viisi lastani käytännössä yksinhuoltajana.

– Työn tekeminen ei ole minulle koskaan ollut ter-
vanjuontia. Kun selkää alkaa jomottaa, sipaisen purkis-

ta Venäjän lämpövoidetta. Lähden liikkeelle ja vaivat karisevat sen siliään, hän kertoo.

RAHASTA työnteossa on pitkälti kysymys, ei pelkästään mielenvirkeydestä.

Kesken työuran 58-vuotiaana eläkkeelle siirtyminen tarkoitti, että eläkevuodet tulivat arjessa varhain vastaan. Eläke on pienempi kuin poisjäänyt palkka, vaikka eläkkeeseen olikin laskettu mukaan myös 58 ja 65 vuoden iän välinen aika. Työskentely eläkkeen rinnalla helpottaa toimeentuloa.

– Tästä eläkkeellä ansaitsemastani palkasta ei ole kertynyt uutta eläkettä lisää. Ikää minulla oli jo liikaa, Sefiani kertoo.

Tosiaan 1934 syntyneenä hän oli ylittänyt reippaasti 68 vuoden iän (vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajan), kun eläkkeen rinnalla tehdystä työstä eläkkeen kertyminen oli vuoden 2005 eläkeuudistuksessa tullut mahdolliseksi.

Sefiani asuu Helsingin Maunulassa kaupungin edullisessa vuokrataksiossa kahden kissansa kanssa. Vuokranmaksu haukkaa isoimman osa eläkkeestä.

– Eläkkeestä maksan asumiskulut ja vielä siitä riittää kissojen ja minun ruokaan, hän hymyilee.

– Mutta en mitään ylimääräistä ostelisi tai minnekään matkustelisi, jos ei olisi palkkaraajoja. Saan suurin piirtein saman palkkana kuin eläkkeenä.

– Tietenkin verokarhu sipaisee päältä tukevan siivun, hän noituu.

Lomilla hän tykkää matkustella kaukomaihin cha-cha-cha kotimaahan Kuubaan tai Brasiliaan.

– Tanssin aina kun vain voin. Vaikka yksin, kun ei ole tanssikumppania. Töissä sentään on moppi treenikaverina, hän iloitsee. ■

Jos jäisin kotiin, en saisi mitään palkkaa.

Yli 65 vuotta työskennellyt Vilma Sefiani

*Työansioiden turvin Vilma Sefiani matkustaa joka vuosi kolmeksi kuukau-
deksi Espanjaan,
tyttärensä luokse.
Marokkolainen su-
kunimi on ex-mie-
hen peruja, synty-
jään hän on Hein-
joelta Karjalasta.*

Vakuuttamattomia palkkoja YLI SATA MILJOONAA EUROOA

Valvonnan tuloksena vakuuttamisen piiriin on keskimäärin vuosittain saatu yli 100 miljoonaa euroa vakuuttamattomia palkkoja.

TEKSTI KIMMO KONTIO | PIIRROS JOUKO OLLIKAINEN

Eläketurvakeskus on valvonut vakuuttamisvelvollisuuden täyttämistä kattavilla verotus- ja eläkevakuutustietojen vertailuilla nyt jo kymmenen vuoden ajan.

Kuluneina kymmenenä vuotena on selvitetty liki 150 000 työntekijän eläketurvaa kuntoon ja palkkoja vakuutuksiin noin miljardi euroa. Tästä summasta eläkelaitokset ovat perineet vakuutusmaksuja noin 240 miljoonaa euroa.

– Työnantajat hoitavat pääsääntöisesti työeläkevakuuttamisensa oikein. Vakuuttamisen puutteet eivät ole kokonaisuutena arvioiden yleisiä, sillä selvitettyjen vakuuttamispuutteiden euromäärä vastaa noin 0,2 prosenttia vakuutettavasta kokonaispalkkasummasta, osastopäällikkö **Matti Ruotanen** Eläketurvakeskuksesta muistuttaa.

– Kun valvonnassa ilmi tulleet vakuuttamisen puutteet korjataan, eläkelaitokset voivat periä vakuutus-

maksut oikean suuruisina ja työntekijät saavat heille kuuluvan eläketurvan, Ruotanen toteaa.

PIMEÄ TYÖ EI KERRYTÄ ELÄKETTÄ

Työnantajavelvoitteiden, kuten eläkevakuuttamisen välttely haittaa monella tapaa yhteiskuntaa ja työntekijöitä. Pimeä työ ei kerrytä eläkettä ja työntekijä jää vaille muita työhön liittyviä oikeuksiaan. Lisäksi harmaa talous nakertaa rehellisten yrittäjien kilpailuedellytyksiä ja verojen kertymää.

Velvoitteiden laiminlyöntiä ennaltaehkäistään valvonnan lisäksi myös viranomaisyhteistyöllä, johon Eläketurvakeskus osallistuu aktiivisesti.

Vuonna 2019 käynnistyvä tulorekisteri vaikuttaa työeläkevakuuttamisen koko kuvaan, ja tähän valmistaututaan parhaillaan myös vakuuttamisen valvonnan näkökulmasta.

Tulorekisterin voimaan tultua työnantaja hoitaa palkkaan kuuluvan ilmoitusliikenteen yhden luokun kautta. Mutta silloinkin (aivan kuten nykytilassa) hän voi ilmoittaa TyEL-vakuutettavat ansiot väärän suuruusina. Menetelmät muuttuvat, mutta siirtymävaiheessa valvonta kohdistuu sekä ajantasaiseen tulorekisteritietoon että jälkikäteisesti vanhempaan aikaan. ■

Valvonnan haaviin 120 miljoonaa

- Valvonnan vuoden 2017 tulos nousi edellisvuoteen verrattuna
- Valvonnan haaviin jäi 120 miljoonaa euroa vakuuttamattomia palkkoja
- Selvitetty tarkemmin yhteensä noin 9 500 työnantajan eläkevakuuttamisen oikeellisuus
- Selvitetyt vakuuttamisen virheet kohdistuivat 2 270 työnantajaan
- Koskivat noin 18 600 työntekijää.

Lähemmin vakuuttamisen valvonnan tilastotietoja Etk.fi:ssä.

KUKA?

Abdirahim "Husu" Hussein

- Ikä: 39-vuotias
- Koulutus: yhteisöpedagogi (AMK)
- Työ: juniori konsultti, FCG International.

TEHDÄÄN YHDESSÄ yhteiskuntamme ja instituutiot tutummiksi maahanmuuttajille. Se on ihan meistä itsestämme kiinni, minäkälaisen tulevaisuuden rakennamme lapsillemme.

Kehotan jokaista suomalaisen yhteiskunnan instituutiota ottamaan haasteen vastaan. Kysykää itseltänne, miten voisitte markkinoida olemassaolonne, osaa-mistanne ja ydintehtäviäanne ihmisille, joille ne ovat entuudestaan enemmän tai vähemmän tuntemattomia.

Vasta sen jälkeen yhteiskunta voi kysyä jäseniltään siitä, mitä he voivat tehdä yhteiskunnan hyväksi, ei pelkästään yhteiskunta heidän hyväkseen – jos **John F. Kennedyn** kuuluisan sitaatin käyttö tässä yhteydessä sallitaan.

ONKO BYROKRATIA tehnyt täällä ihmisistäkin jähmeitä? Vai onko byrokratia seurausta tietynlaisesta mentaliteetista?

Se kai ei enää ole kenellekään uusi asia, että tänne aikuisiällä tulleilla, ja kaiken ihan alusta saakka opettelemaan joutuneilla, on vaikeuksia sisäistää maan erityislaatu edes kolmivuotisen kotoutumisohjelman aikana.

Perhe ja sukulaiset, koulu ja harrastukset sekä niistä syntyvät ja kasvavat verkostot auttavat sopeutumaan tähän jäykkään, mutta omalla lailla kauniiseen supisuomalaiseen todellisuuteen. Suomeen, jossa omaa vuoroa odotetaan, jonossa ei etuilla eikä busipysäkillä katsota vieraita silmiin. Vain harva, jos kukaan, vaivautuu heidän kanssaan keskustelemaan.

KYLLÄ TÄMÄ MAA TOIMII, mutta meidän on mietittävä uusia keinoja ihmisten kohtaamiseen. Yksinkertaisesti on opittava pilkkomaan tuo jättimäinen kokonaisuus pienempiin, helpommin sulateltavissa oleviin kokonaisuuksiin uusille tulijoille tarjottavaksi ja omaksuttavaksi.

Oletko sinä huomannut, että maastamme on luotu jäykkä järjestelmä, johon voi olla vaikea päästä mukaan?

Maastamme on luotu jäykkä järjestelmä, johon voi olla vaikea päästä mukaan.

Itse täällä pitkään asuneena en vielä neljännesvuosisadan jälkeen täysin ymmärrä veroviidakkoa tai yritystukijärjestelmää. Ja kuka ymmärtääkään, ellei se ole ammatin vuoksi välttämätöntä?

Kotouttamisohjelman toimenpiteet eivät nykyisellään ole riittäviä ihmisten integroimiseen uuteen maahansa. Mikäli uudet tulijat halutaan ajaa

kunnolla sisään Suomeen, meidän on mietittävä innovatiivisia tapoja näiden ihmisten tavoittamiseen.

Kantäväestö oppii yhteiskunnan toimintamekanismit eri tahdilla ja eri muodoissa. Sama pätee myös maahanmuuttajiin, eikö? Esimerkiksi nuoren – taustasta riippumatta – tavoittaa hyvin eri-laisilla tavoilla ja kanavilla kuin heidän vanhempansa.

UUDENLAISIA YLEISÖJÄ tavoittelimme yhdessä Eläketurvakeskuksen kanssa maahanmuuttajille suunnatussa kampanjassa. Olin mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa uusia tapoja tehdä eläkeasiat paremmin tutuiksi uussuomalaisille – ja muillekin asiasta kiinnostuneille.

Eläketurvakeskus ylläpitää Facebookissa *Eläketä myös minulle* -sivustoa. Olemme pitäneet työpaikkoja ja tiimini kanssa viestimme peräti seitsemällä kielellä. Kannattiko tämä? Kyllä kannatti, sillä olemme onnistuneet tavoittamaan ihmisiä – ja ennen kaikkea auttamaan heitä ymmärtämään eläkeasiat uudella tavalla.

Saimme monikulttuurisen joukon ymmärtämään, miten työnteke kartuttaa eläkettä ja miten kunkin työpanos auttaa turvaamaan sekä omaa että koko Suomen tulevaisuutta.

Yksi ahaa-elämyksistä suurimmalle osalle on ollut ymmärtää, että työnteolla karttunutta eläkettä maksetaan myös maan rajojen ulkopuolelle. Jos he vaikka palaisivat vanhuusvuosikseen synnyinmaihinsa, he saisivat sinne täällä ansaitsemansa työeläkkeen. ■

Abdirahim "Husu" Hussein

Palstalla vieraileva kirjoittaja ottaa kantaa eläkekeskusteluun.

Pallo hallussa

Pallo hallussa kokoaa eri lähteistä ulkomaiden eläkeuutisia ja maaesittelyn. Aiheesta laajemmin Etk.fi > Eläkejärjestelmät > Muiden maiden eläkejärjestelmät

Kari Lindstedt
Informaatikko

EU

Meppien eläkerahasto konkurssiin

PITKÄÄN EU-parlamentissa työskennelleet mepit voivat jäädä ilman lisäeläkkeitään, sillä niitä hoitanut eläkerahasto ASBL menee arvioiden mukaan konkurssiin ensi vuosikymmenellä.

Lisäeläkkeistä nousi kohu vuonna 2009, minkä seurauksena parlamentin subventiot lisäeläkejärjestelmään tyrehyivät.

Tällä hetkellä rahastossa on 146 miljoonaa euroa pääomaa. Vuosittaiset menot ovat 17 miljoonaa euroa. Lisäeläkkeeseen oikeutettujen edunsaajien määrä kasvaa lähivuosina.

Parlamentin pääsihteerin **Klaus Wellen** mukaan mepit jäävät todennäköisesti ilman lisäeläkettään tulevaisuudessa, sillä parlamentilla ei ole halua eikä juriidisia perusteita ottaa eläkevastuita hoitettavakseen.

Kauppalehti 23.1.

YHDYSVALLAT

Eläkkeelle siirtyminen nostaa miesten kuolleisuutta

AMERIKKALAISMIESTEN kuolleisuus kasvaa merkittävästi 62 vuoden iässä.

Selittäväksi tekijäksi on paljastunut ikäraja, jolloin amerikkalaiset voivat alkaa nostaa vanhuuseläkettä vastaavaa sosiaaliturvaa. Kolmannes amerikkalaisista tarttuu tähän mahdollisuuteen 62-vuotiaana.

Eläkkeellä jääminen sinänsä ei kuitenkaan selitä kuolleisuuden kasvua, vaan taustalla vaikuttavat elämänmuutokset. Niihin kuuluvat muun muassa tulojen lasku, terveyspalveluiden heikentyminen sekä tupakoinnin lisääntyminen.

Monet 62-vuotiaiden kuolevat liikenneonnettomuuksissa. Tutkijan selittävät tätä sillä, että työstä vapautunutta aikaa käytetään liikenteessä.

Wall Street Journal 11.2.

BRASILIA

Presidentti Temer: olen elossa

PRESIDENTTI Michel Temeriltä katkaisiin eläke kahdeksi kuukaudeksi, koska hän ei ollut todistanut eläkekassalle olevansa elossa.

Brasiliassa eläkeläiset joutuvat ilmoittamaan viranomaisille kerran vuodessa olevansa elossa, jotta eläkkeen maksu jatkuu. Temer ei ollut noudattanut vaatimusta.

Presidentti ei kuitenkaan ollut pañoillaan sattumuksesta. Hän sanoi olevansa tyytyväinen, että häntä kohdellaan tasa-arvoisesti kuin ketä tahansa brasilialaista.

Tapaus sattui symbolisesti merkittävään ajankohtaan, sillä presidentti pyrkii samaan aikaan taivuttelemaan kongressia epäsuosittujen eläkeleikkauksien taakse.

New Strait Times 4.2.

ITÄVALTA

- **Väkiluku:** 8,8 miljoonaa
- **Elinajan odote:**
naiset 84 vuotta
miehet 79,1 vuotta
- **Eläkeikä:**
naiset 60 vuotta
miehet 65 vuotta.

Työeläkettä voi parantaa lisämaksulla

ITÄVALLASSA lakisääteinen eläke perustuu työskentelyyn. Asumisperusteista eläkettä ei ole, mutta maassa asuvat pienituloiset eläkkeensaajat voivat saada eläkelaitokselta perusturvaan kuuluvaa erillislisää. Työmarkkinaeläkkeiden merkitys on maassa pienenä.

Kansainvälisessä eläkejärjestelmien vertailussa (Mercer) Itävalta sijoittuu vasta sijalle 21. Isoimpana ongelmana on järjestelmän heikko kestävyys.

Eläkeikä on Itävallassa miehillä 65 vuotta ja naisilla 60 vuotta. Naisten vanhuuseläkeikä nousee vaiheittain miesten tasolle vuosina 2024–2032.

Lakisääteinen eläkejärjestelmä toimii jakojärjestelmänä, johon varat tulevat työnantajien ja työntekijöiden maksamista vakuutusmaksuista sekä valtion kassasta.

Eläkettä kertyy maksupalkkakaton alittavasta osasta, joka on 4 860 euroa.

Eläkkeen laskutapa riippuu henkilön syntymävuodesta. Nykyisin eläke lasetaan tilieläkkeenä. Tilille kirjataan kalenterivuositain 1,78 prosenttia vuoden keskimääräisistä tuloista.

Eläkeoikeuden syntyminen edellyttää tarpeeksi pitkää eläkejärjestelmän piirissä olemista eli vakuuttamisaikaa.

Lakisääteistä eläkettä voi parantaa maksamalla vapaaehtoista lisämaksua.

Eläkkeet kuuluvat työ-, sosiaali- ja kuluttajansuojaministeriön alaisuuteen. Lakisääteisiä eläkkeitä hoitavat yleinen eläkelaitos *Pensionsversicherungsanstalt* ja neljä alakohtaista laitosta.

ISO-BRITANNIA

Ilmastonmuutosriski otettava yhä vakavammin

ILMASTONMUUTOS uhkaa eläkesäästöjä, jos eläkerahastot eivät arvioi sitä huolellisesti sijoituksissaan. Britannian hallituksen mukaan riskejä ei ole otettu tarpeeksi vakavasti.

Britannian suurimmat eläkerahastot joutuvatkin nyt vastaamaan, miten he suojelevat vakuutettujen varoja ilmastomuutoksen aiheuttamilta riskeiltä.

Parlamentaarisen ympäristökomitean puheenjohtaja **Mary Creagh** sanoo, että eläkesäästöihin liittyvä pitkä aikaskaala on omiaan lisäämään riskejä.

Creagh muistuttaa, että nuori, joka nyt kirjautuu lisäeläkejärjestelmään, pääsee nostamaan eläkettä vasta 45 vuoden päästä.

Independent 5.3.

SAKSA

Lakisääteisen eläkkeen painoarvo laskusuunnassa

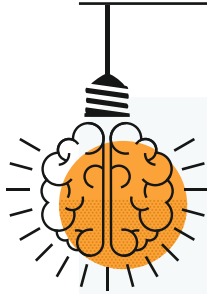
NUORTEN LUOTTAMUS lakisääteisen eläkkeen riittävyyteen on Saksassa alhainen. Uusi hallitus onkin luvannut turvata lakisääteisen eläkkeen tason.

Samanaikaisesti koalitionhallitus on linjannut sitoutuvansa kolmipilariseen eläkejärjestelmään ja haluavansa edelleen kehittää yksityistä eläkesäästämistä.

Hallitus on yhdessä vakuutusyhtiöiden kanssa luvannut kehittää yksilöllistä lisäeläkettä eli ns. *Riester*-eläkettä, joka mahdollistaa verotuetun eläkesäästämisen. Tavoitteena on lisätä tuotteen houkuttelevuutta.

Saksassa hyväksyttiin syksyllä myös ensimmäiset täysin maksuperusteiset ammatilliset lisäeläkkeet (BRSG), ja ensimmäiset tuotteet on jo tuotu markkinoille.

IPE 8.1. & 13.2.

OPI UUTTA

VAHVISTA ASIAANTUNTIJUUTTASI ELÄKEASIOISSA.

ETK on luotettava työeläkealan osaaja ja kouluttaja. Kevään koulutuksissa on laaja kattaus oppia ja osaamisen vahvistamista. Muutama esimerkki valikoimistamme:

Opiskele verkossa sinulle sopivana ajankohtana:

- Suomen työeläkejärjestelmästä lyhyesti 2018
- 2017 eläkeuudistuksen perusteet
- Perusteet eläkepäätös-tietojen ilmoittamisesta.

Eläketurvakeskus kouluttaa, ilmoittaudu verkossa.
www.etk.fi/koulutus

<1250€

ALLE 1 250 euron kuukausi-eläkkeellä elää noin 40 prosenttia eläkeläisistä. Pientä eläkettä saavista kaksi kolmesta on naisia.

Suomessa on lähes 1,5 miljoonaa eläkettä saavaa henkilöä.

Vuoden 2017 tilastojen mukaan keskimääräinen kokonaiseläke oli 1 656 € kuukaudessa.

Petteri Hentilä

ELÄKE LIITTYY NUORUUTEEN. Opiskelusta ja jo 17-vuotiaana tehdystä työstä kertyy työeläkettä. Tampereen rekrytointitapahtumassa nuoret kysyivät tutkinnosta kertyvästä eläk-

keestä. Kuvassa selin **Taru Ahonen** (vas.) ja **Anna-Kaisa Kannisto-Nevala**, joita **Kimmo Kontio** ja **Hanna Hänninen** jututtivat Eläketurvakeskuksen messupisteellä. ■

EU:ssa sosiaaliturvatietojen vaihto sähköistyy

TYÖELÄKEALAN YHTEISTEN EESSI-toiminnallisuuksien määrittely- ja toteutusprojekti käynnistyi alkuvuodesta.

EU:n laajuisen EESSI-hankkeen (*Electronic Exchange of Social Security Information*) myötä EU-maiden noin 15 000 sosiaaliturvan toimijan välinen tietojenvaihto siirtyy sähköiseksi. Nykyinen paperilomakkeilla tapahtuva tietojenvaihto korvautuu sähköisillä sanomilla.

EESSI:n mukaista tietojenvaihtoa hoidetaan yhteisesti sovitulla lähes sadalla erilaisella sähköisellä sanomalla vakioituja toimintatapoja noudattaen.

Suomen ja EU-maiden välinen sähköinen tietojenvaihto kulkee jäsenmaiden yhteyspisteiden välityksellä.

Suomen yhteyspisteestä ja sen toteutuksesta vastaa Kela. Yhteyspisteiden ja työeläkealan toimijoiden välisen sanomaliikenteen toteuttaa Arek Oy.

Työeläkealalla tietojenvaihto sisältää työntekijän vakuuttamiseen liittyvän sovellettavan lainsäädännön (muun muassa lähetetyn työntekijän tiedot), eläkkeiden ja perinnän asiat. EESSI nopeuttaa tietojenvaihtoa ja mahdollistaa toimintojen sekä etuustietojen käsittelyprosessien tehostamisen.

Työeläkealan EESSI-projektiin osallistuu eläkevakuuttajien, Eläketurvakeskuksen, Arekin ja Arekin tietojärjestelmätoimittajien asiantuntijoita. Projekti tekee tiiviistä yhteistyötä myös Kelan kanssa.

EU-maat siirtyvät sähköiseen tietojenvaihtoon siirtymäajan puitteissa. Joulukuussa 2017 hyväksyttiin EU:n komission ja jäsenmaiden välinen EESSI-sopimus sekä raportointimalli, jolla jäsenmaiden toteutusten edistymistä seurataan. Suunnitelman mukaisesti Suomessa työeläkealalla on valmius EESSI-sanomaliikenteeseen lokakuusta 2019. ■

Asiantuntijavalmennukseen haku päällä

TYÖELÄKEALAN asiantuntijoille järjestetään vuosittain ammattiosaamista syventävää koulutusta. Seuraava laajempi valmennusjakso alkaa syyskuussa.

Eläketurvakeskuksen järjestämä koulutus on tarkoitettu heille, jotka työskentelevät alan asiantuntijatehtävissä tai tekevät tiivistä yhteistyötä työeläkealan toimijoiden kanssa.

– Koulutuksen lähijaksoilla teemme laajaa alaista yhteistyötä, ja siten koulutus luo hyvät puitteet verkostoitua alan muiden osaajien

kanssa, kertoo kouluttaja **Anna-Stina Toivonen** Eläketurvakeskuksesta.

Koulutus alkaa 12. syyskuuta ja päättyy ensi vuoden keväällä toukokuussa. Lähijaksot järjestetään Eläketurvakeskuksen koulutustiloissa Helsingissä. Valmennukseen otetaan korkeintaan 20 osallistujaa.

Valmennukseen haetaan verkkolomakkeella 15.6. mennessä. Valmennuksen hinta on 3 800 euroa (alv. 0). Lisätiedot ja hakemuslomake löytyvät Etk.fi-verkkopalvelusta. ■

Eläketurvakeskus palvelee 1.9. ajanvarauksella

ELÄKETURVAKESKUS UUDISTI asiakaspalvelunsa yhdeksi palvelukokonaisuudeksi. Syyskuusta lukien ulkomaantyön vakuuttamisen, ulkomaan eläkkeen hakemisen, työeläkevakuuttamisen neuvonnan sekä työeläkeneuvonnan palveluja saa vain ajanvarauksella.

Siirtymäaikana käytössä myös seuraavat palvelunumerot: ulkomaantyön vakuuttami-

nen 029 411 2816; ulkomaiset eläkehakemukset 029 411 2818; työnantajavalvonta 029 411 2831; yrittäjän YEL-neuvonta 029 411 2804, työeläkeneuvonta 029 411 2801 sekä asiakaspalvelu@etk.fi.

Palvelut 1.9. lukien sähköisellä ajanvarauksella. Samalla käyttöön otetaan myös uusi yhteinen puhelinpalvelunumero. ■

3 faktaa tulorekisteristä

1 MIKÄ ON TULOREKISTERI? Verohallinnon ylläpitämä kansallinen sähköinen tietokanta ansio-, eläke- ja etuustiedoille.

2 MILLOIN SE ON KÄYTÖSSÄ? Vuodesta 2019 alkaen työnantajat ilmoittavat tiedot ansiotuloista tulorekisteriin.

Eläkelaitokset ilmoittavat maksamansa

eläke- ja etuustiedot tulorekisteriin vuoden 2020 alusta lähtien.

3 MIKÄ MUUTTUU NYKYISESTÄ? Tulorekisteri korvaa työeläkevakuuttajille tehtävät ansioilmoitukset (vuosi- ja kk-ilmoitukset), sillä ansiotiedot ilmoitetaan tulorekisteriin palkanmaksun yhteydessä. ■

EU-alueella yhä useammalla epätyypillinen työsuhde

EUROOPAN KOMISSIO julkaisi sosiaalisen oikeudenmukaisuuden paketin (*Social fairness package*). Komission mukaan nykyisin lähes 40 prosenttia EU-alueella työssä käyvistä on joko epätyypillisessä työsuhteessa (vähäaikaista vakinaista työsuhteesta) tai toimivat itsenäisenä ammatinharjoittajana.

Tällaisten henkilöiden sosiaaliturva ei ole

välttämättä kattava, varsinkaan jos heillä ei ole työttömyysvakuutusta eikä pääsyä eläkeoikeuksien piiriin.

Komissio suosittelee, että EU-maissa epätyypillisissä työsuhteissa tai itsenäisinä ammatinharjoittajina työskentelevien tulisi päästä nykyistä kattavammin sosiaaliturvan piiriin. ■

Finanssivalvonta

► Eduskunnan pankkivaltuusto on nimittänyt filosofian kandidaatti, vakuutusmatemaatikko (SHV) **Lasse Heiniön** Finanssivalvonnan johtokunnan jäseneksi 15.3. lukien.

► Johtokunnan puheenjohtajana aloitti Suomen Pankin johtokunnan jäsen **Marja Nykänen** 1.4. alkaen. Varapj:nä toimii valtiosuhteeri, kansliapäällikkö **Martti Hetemäki** VM:stä, muut jäsenet ovat ylijohtaja **Outi Antila** STM:stä, tj. **Vesa Vihriälä** Etlasta sekä ekonomi **Markku Pohjola**.

TELA

► Filosofian maisteri **Leena Vuorenmaa** aloitti Työeläkevakuuttajat Telan viestinnän suunnittelijana (määräaikaisuus alkoi 12.3.).

TELK

► Oikeutieteen kandidaatti **Petteri Immonen** on nimitetty työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan (TELK) puheenjohtajaksi 1.3. alkaen.

KUUKAUDEN TWIITTI

Eläketurvakeskus

@ETKinfo

8.3.2018 klo 9.46

Hyvää #naistenpäivä! #Työeläke kertyy kaikille sukupuolille samoilla säännöillä. Naisten eläke-euro on kuitenkin vain 67 senttiä. Syynä mm. naisvaltaisten alojen alhaisempi palkkataso. Tänään on hyvä päivä palata @susankuivalaine kolumniin

Susan Kuivalainen Turun Sanomien kolumnissa: Naisen työstä seuraa naisen eläke. Naisten keskimääräinen työeläke on liki 600 euroa kuukaudessa pienempi kuin miesten.

KUKA?

Mauri Kotamäki

- Ikä: 35-vuotias
- Koulutus: valtiotieteiden tohtori (taloustiede)
- Työ: ekonomisti Työeläkevakuuttajat Telassa
- Lähellä sydäntä: jalkapallo, matkustaminen
- Kirja, jonka aion seuraavaksi lukea: Juha Hurmeen Niemi.

Tulevaisuus on... niin, millainen?

On kirjoja, joihin Mauri Kotamäki palaa yhä uudelleen. Niitä jokaista sopii luonnehtia klassikkotariksi yhteiskunnasta. Onko utopia jo totta?

Ihmisen luomus ihanneyhteiskunnasta

Verrattuna reilu 15 vuotta myöhemmin julkaistuun Orwellin kirjaan 1984, Huxley kertoo tarinan toisenlaisesta totalitarismista.

Yhteiskunnasta, jossa niukkuutta ei juuri ole. Yhteiskunnasta, jossa lapsia ei enää synny luonnollisesti ja geenimanipulaatio jakaa ihmiset kasteihin älykkyyden perusteella. Yhteiskunnasta, jossa huolet ja murheet katoavat silmänräpöksessä annoksella Soma – lääkeainetta, joka laukaisee välittömän hyvinvointitunteen ilman sivuvaikutuksia.

Jos 1984 on dystopia, Uudessa uljaassa maailmassa on myös tiettyjä utopian elementtejä – onko kyseessä siis utooppinen dystopia?

Aldous Huxley: *Brave New World* (Uusi uljas maailma), Chatto & Windus, 1932

Kotirintamamiehen taistelutanner

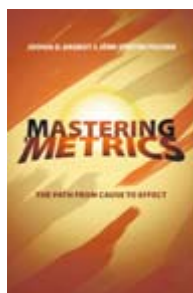
Kari Hotakaisen romaanin päähenkilö, neuroottisuu- teen asti päättäväinen kotirintamamies *Matti Virtanen*

käy omaa taisteluaan saadakseen perheensä takaisin. Mattia vanhempien miesten sukupolvi rakensi yhteiskuntaa sotarintamalla, Matin tehtävät ovat kotirintamalla.

Matti pääättelee, että omakotitalon hankinta saisi vaimon palaamaan ja he eläisivät onnellisena elämänsä loppuun asti.

Kirja on ajoittain aivan huvaton; pikkumaiset ja neuroottiset henkilöhahmot luovat herkullisia asetelmia koomillisiin tilanteisiin. Toisaalta kirja on ajoittain myös surullinen; erityisesti isän ja tyttären yhteys on koskettava.

Kari Hotakainen: *Juoksuhaudantie*, WSOY, 2002

Päätelmiä riippuvuuksista

Ovatko vahingot sitä suuremmat, mitä enemmän palomiehiä lähetetään tulipaloon? Joh- taako jäätelön syönti huk- kumiskuolemiin?

Korrelaatio ei ole yhtä kuin kausaalisuus. Edelliseen lauseeseen tiivistyy kirjan ydin. Kir- jassa käsitellään ja kuvataan modernin empiiri- sen taloustieteen menetelmiä raikkaalla ja ym- märrettävällä tavalla.

Tutkimusorientoituneelle empiirikolle kirja tarjoaa ajatuksia herättävän katsauksen kau- saaliyhteyksien havainnoinnista.

Joshua D. Angrist ja Jörn-Steffen Pische: *Kirjan tiedot Mastering 'Metrics. The Path from Cause to Effect*, Princeton University Press, 2015.

Uusi, parempi yhteiskunta

Eläinten vallankumouksessa maatilan eläimet kaappaavat vallan itsevaltiaan tavoin käyt- täytyvältä juopolta isännältä. On mahdollisuus rakentaa uusi, parempi yhteiskunta, jossa kaikki eläimet ovat tasa-arvoisia!

Kirja on kauhistuttava tarina yhteiskunnan kehityksestä ja inhimillisyydestä. Se on myös raadollinen kuvaus ihmisen suhteesta valtaan.

Alussa nuorta, ideologian täyttämää yhteis- kuntaa ohjaa seitsemän sääntöä. Lopulta nämä säännöt kuitenkin supistuvat yhteen fraasiin: *Kaikki eläimet ovat tasa-arvoisia, mutta toiset eläimet ovat tasa-arvoisempia kuin toiset.*

George Orwell: *Animal Farm* (Eläinten vallankumous), 1945, Martin Secker and Warburg Ltd

Working for equality

THE GENDER GAP IN PENSIONS in EU countries is alarmingly wide, says Italian researcher **Francesca Bettio**, who has done research on gender gaps for the EU Commission.

The pension gap is wide in nearly all EU countries, but the problem has been considered to exist only within the family. "Now that divorces are more common and the number of voluntarily single people keeps growing, the gender gap in pensions has become a societal problem," Bettio states.

Traditionally, women's lower pensions have been patched up with survivors' pensions. Lately, many countries have found this system to be too expensive and have stressed that pension accrues from work. Both measures are indirectly unfavourable for women, Bettio argues.

The EU Commission has also tried to encourage supplementary pension saving, but recent research shows that, as women cannot afford to save and invest as much as

men, this widens the gender gap even further.

Since the retirement age has risen in many countries, women's working lives are slowly becoming longer, but women lag behind as far as working hours go. An ever increasing number of women in Europe work part-time, and working life has become unstable.

"Since women spend more time out of the labour force than men do, the third traditional alternative would be for the employer or the state to pay pension contributions for women also during unsalaried periods, such as maternity or childcare leaves. The Commission would like to strengthen this option," Bettio concludes.

Bettio will be one of the keynote speakers at the international conference on gender inequalities in employment and pensions arranged by the Finnish Centre for Pensions in Helsinki on 19 May 2018. ■

Rehabilitation pays off

THREE OUT OF FIVE workers who go through vocational rehabilitation return to work. This is the result of improved rehabilitation services.

Earnings-related pension providers and rehabilitation service producers are taking their cooperation to the next level and moving towards partnerships. The aim is to improve the quality of rehabilitation services and ensure smooth rehabilitation processes.

The rising number of persons needing rehabilitation and the changing labour markets demand more versatile and efficient rehabilitation processes that take the individual needs of the rehabilitees into account.

The increasing use of rehabilitation service producers is expensive. For example, of the €140 million spent on rehabilitation services in 2016, €21 million was used to help workers compile the mandatory rehabilitation plan. ■

LENA KOSKI
Translator
Finnish Centre for Pensions

More news in English

- Follow us on Twitter @ETKinfo
- Subscribe to our newsletter etk.fi/en/newsletter/
- Visit our website etk.fi/en

Average monthly pension €1,656

WOMEN GET LOWER PENSIONS than men. In 2017, women got an average monthly pension of €1,476 while the average pension of men was €1,874.

"The dispersion in women's pensions is clearly smaller than in men's. Women's pensions are located mainly at the lower end of the distribution while men's pensions are found throughout the pension spectrum," explains **Tiina Palotie-Heino**, Statistics Manager at the Finnish Centre for Pensions.

Nearly 40% of the retirees got

a pension that was less than €1,250 per month. Two thirds of them were women. Around 7% got a pension that was higher than €3,000 per month. A clear majority of them were men.

The average monthly pension of €1,656 in 2017 is €20 more than in 2016. The median monthly pension was €1,434, or €30 more than in 2016.

The total pension expenditure in Finland in 2017 was €30.6 billion, of which €27 billion were earnings-related pensions and €2.4 billion Kela pensions. ■

Gender gap in pensions paid abroad

WOMEN RETIREES LIVING ABROAD get a smaller pension from Finland than men do. The women got an average pension of €390 per month while men got €870 per month in 2017.

Male retirees living in Portugal got the highest monthly pensions from Finland: €4,890. Female retirees living in that country got €1,750 on average. Male retirees living in France were paid an average pension of €3,350 per month from Finland while female retirees were paid only €940. The average total Finnish

pension of men living in Spain was €2,540 and of women €1,310.

There is no real gender gap in pensions paid from Finland to retirees living in Sweden, Norway and Australia. The total average pension paid to these countries was €300-400 per month in 2017 for both men and women.

The lower average pension paid from Finland to women living abroad is partly explained by the fact that many of the women have moved abroad at a young age and have not earned much of an earnings-related pension in Finland. ■

Tutustu Eläketurvakeskuksen julkaisuihin www.etk.fi/julkaisut

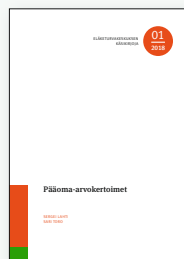
Eläketietous, taloudellisten kannustimien vaikuttavuus ja eläkeaikeet

Eläkejärjestelmään liittyvät taloudelliset kannustimet lykkäät eläkkeelle siirtymistä voivat vaikuttaa päätöksiin vain, jos ne tunnetaan. Tutkimuksessa tarkastellaan eläkeikää lähestyvien tietoutta eläkejärjestelmän kannustimista, näkemyksiä kannustimien vaikuttavuudesta sekä kannustimien merkitystä eläkeaikeisiin.

Tekijä: Satu Nivalainen ja Sanna Tenhunen
Sarja: Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 01/2018

Pääoma-arvokertoimet

Uudistettu käsikirja esittelee eläkelajeittain työeläkejärjestelmässä käytettyjä pääoma-arvokertoimia. Pääoma-arvokertoimia tarvitaan vakuutusmaksujen ja vastuuvelan laskennassa. Kirja sisältää myös laskuesimerkkejä pääoma-arvokertoimien käyttämisestä. Kirjan kaavoissa otetaan huomioon 31.12.2016 tullut uusi kaksiosainen kuolevuusmalli.

Tekijät: Sergei Lahti ja Sari Toro
Sarja: Eläketurvakeskuksen käsikirjoja 01/2018

Oven ensimmäinen vuosi: katsaus osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen valintoihin

Julkaisussa tarkastellaan osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen yleisyyttä, hakemuskäytäntää ja eläkkeensaajia. Uuden eläkelajin alkua ja kehitystä kuvataan ensimmäisen vuoden ajalta.

Tekijä: Jari Kannisto
Sarja: Eläketurvakeskuksen tilastoja 02/2018

MUUALLA JULKAISTUA

Kokonaiseläke 2018: katsaus työeläkkeen, kansaneläkkeen ja verotuksen määräytymiseen

Työeläkkeen, kansaneläke-etuuksien ja eläkkeiden verotuksen määräytyminen vaikuttavat kaikki osaltaan käteen jäävään nettoeläkkeeseen. Vuosittain ilmestyvässä katsauksessa on tarkasteltu kokonaiseläkkeeseen vaikuttavien osien määräytymistä vuonna 2018. Esimerkit ja kuvat havainnollistavat kokonaiseläkkeen muodostumista eri tulotasolla.

Tekijät: Juha Knuuti ja Suvi Ritola
Sarja: Eläketurvakeskuksen raportteja 01/2018

Working while on a disability pension in Finland: Association of diagnosis and financial factors to employment

Tutkimuksessa tarkastellaan työssäkäynnin yleisyyttä 20–62-vuotiailla työkyvyttömyyseläkkeen saajilla sekä työssäkäynnissä olevia eroja erilaisten taustatekijöiden suhteen. Tarkastelut on tehty erikseen sekä täyden että osatyökyvyttömyyseläkkeen saajille. Työssäkäynnin mittarina käytetään eläkeaikaisia ansiotuloja.

Tekijä: Anu Polvinen, Mikko Laaksonen, Juha Rantala, Marjukka Hietaniemi, Jari Kannisto ja Susan Kuivalainen
Julkaisu: Scandinavian Journal of Public Health, 2018; 46 (Suppl 19): 74–81

Pension system design and inter-generational redistribution: applying Musgrave's rule in a comparative setting

Artikkelissa vertaillaan sukupolvien välistä riskienjakoa kahdeksan Euroopan maan eläkejärjestelmissä. Tarkastelemme työntekijöiden ja eläkeläisten välistä riskinjakoa Musgraven mallin valossa, jossa järjestelmää pidetään reiluna, kun eläkkeiden ja palkkojen välinen suhde säilyy vakiona taloudellisten ja demografisten tekijöiden muuttuessa.

Tekijät: Mika Vidlund, Niko Väinänen, Antti Mielonen ja Kati Kuitto
Julkaisu: Review of Sociology of the Hungarian Sociological Association. Vol. 27(4): 40–60

Lue faktaa ja tilaa uutiskirjeemme! www.etk.fi/uutiskirje